

De burger in beeld: de gemeente Aa en Hunze

Verslag van de telefonische burgerpeiling 'Drenthe na de
gemeentelijke herindeling' in de gemeente Aa en Hunze



Deventer, 7 november 2002

Colofon

Projectnummer: 9576/40011/44487184

Auteurs: drs. Sjoukje Alta
Catharina Kolar
drs. Steven Kroon

B&A Groep
Leeuwenbrug 109
7411 TH DEVENTER

(T) 0570 – 750 620

(F) 0570 – 750 621

info@bagroep.nl

www.bagroep.nl

© Copyright B&A Groep Beleidsonderzoek & -Advies bv 2002.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

31-10-02 16:39



Inhoudsopgave

1. Doel, aanpak en waarde	5
1.1 Doel van het burgeronderzoek	5
1.2 Aanpak van het burgeronderzoek	5
1.3 Waarde van het burgeronderzoek	6
1.4 Leeswijzer	7
2. Gemeente Aa en Hunze	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Tevredenheid (voor en na de herindeling)	9
2.3 Hoofdthema "Imago van de gemeente"	11
2.4 Hoofdthema "Aanspreekbaarheid van de gemeente"	12
2.5 Hoofdthema "Bereikbaarheid van de gemeente"	14
2.6 Hoofdthema "Voorzieningen in en beleid van de gemeente"	15
3. De Drentse gemeenten vergeleken	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Tevredenheid (na de herindeling)	17
3.3 Hoofdthema "Imago van de gemeente"	19
3.4 Hoofdthema "Aanspreekbaarheid van de gemeente"	21
3.5 Hoofdthema "Bereikbaarheid van de gemeente"	24
3.6 Hoofdthema "Voorzieningen in en beleid van de gemeente"	26
3.7 De hoofdthema's vergeleken: korte analyse	28
4. Nadere analyses	31
4.1 Inleiding	31
4.2 Relatie tussen hoofdthema's en tevredenheid over herindeling	31
4.3 Relatie tussen hoofdthema's en achtergrondkenmerken	32
Bijlage 1: Onderzoeksverantwoording	37
Bijlage 2: Tabellen gemeente Aa en Hunze	41



1. Doel, aanpak en waarde

1.1 Doel van het burgeronderzoek

De grootschalige gemeentelijke herindeling van 1998 heeft het Drentse bestuurlijk landschap omgevormd van 34 naar 12 gemeenten. Nu, ruim vier jaar na dato, wordt in opdracht van de provincie Drenthe onderzocht wat de herindeling nu heeft opgeleverd.

Het doel van dit onderzoek is tweeledig. Enerzijds wordt door een vergelijking te maken met de huidige situatie en 'oude' situatie voor de herindeling in kaart gebracht welke effecten nu zijn opgetreden in het functioneren van de Drentse gemeenten. Anderzijds wordt, met gebruikmaking van het inzicht in de effecten, naar de toekomst gekeken. Het doel daarvan is na te gaan welke impulsen kunnen worden gegeven aan de Drentse bestuurlijke verhoudingen, om de slagkracht van het Drents bestuur te vergroten.

Een belangrijk onderdeel van dit onderzoek wordt gevormd door een grootschalige enquête onder Drentse burgers. Naast ambtenaren, bestuurders en politici zijn zij immers degenen die een verandering in het functioneren van de gemeenten zouden hebben moeten bemerken. Niet alleen woont een belangrijk deel van de Drentse bevolking sinds 1998 in een andere gemeente, maar ook zal men veelal met andere bestuurders, politici, ambtenaren, ander beleid en andere dienstverlening te maken hebben gekregen. Het burgeronderzoek, als onderdeel van het bredere onderzoek naar de Drentse herindeling, heeft tot doel de beleving van de herindeling door de Drentse burgers in kaart te brengen.

Deze rapportage beschrijft de uitkomsten van het burgeronderzoek in de gemeente Aa en Hunze.

1.2 Aanpak van het burgeronderzoek

De inwoners van alle twaalf de Drentse gemeenten zouden in potentie allemaal moeten worden ondervraagd. Dus ook de inwoners van de gemeenten Assen en Hoogeveen, waar in 1998 geen gemeentelijke herindeling heeft plaatsgevonden. Ondanks het feit dat in die gemeenten 'slechts' grenscorrecties zijn doorgevoerd, zou het oordeel van die inwoners over het huidig functioneren van hun gemeenten interessant vergelijkingsmateriaal met de andere gemeenten opleveren.

Omdat het praktisch niet haalbaar zou zijn alle inwoners van Drenthe te spreken is per gemeente een steekproef van honderd inwoners getrokken. Een dergelijke steekproefomvang levert acceptabele nauwkeurigheidsmarges zodat per gemeente en bij mogelijke vergelijkingen tussen gemeenten, representatieve uitspraken zouden kunnen worden gedaan. In totaal zijn dan ook 1200 telefonische interviews gevoerd met inwoners van de provincie Drenthe. De interviews zijn in juni en juli afgenomen door het veldwerkapparaat van B&A Groep dat daarbij gebruik heeft gemaakt van CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing).

De gekozen vraagstelling van het burgeronderzoek sluit aan bij de belevingswereld van de Drentse burgers en gaat in op aspecten waar het gemeentelijk functioneren de burger direct raakt. Op voorhand zijn in overleg met de opdrachtgever vier hoofdthema's geselecteerd waarlangs de vraagstelling zou moeten worden gestructureerd:

1. (veranderingen in) het imago van de gemeente
2. (veranderingen in) de aanspreekbaarheid van de gemeente
3. (veranderingen in) de bereikbaarheid van de gemeente
4. (veranderingen in) het beleid en voorzieningen van de gemeente.

De resultaten van het burgeronderzoek zullen hierna langs deze hoofdthema's worden beschreven.

Indicatorscores

De vier hoofdthema's zijn bevraagd door de inwoners van de gemeenten een flink aantal stellingen voor te leggen aan de hand waarvan de gesprekspartner zijn of haar mening kon weergegeven. Om toch een algemeen beeld te krijgen over het oordeel van de inwoners over de vier hoofdthema's zijn (achteraf) indicatorscores berekend. Alle mogelijke antwoorden op de stellingen hebben een bepaalde waarde toegekend gekregen die vervolgens zijn gesommeerd.

In het voorlaatste en laatste hoofdstuk van deze rapportage, waar de Drentse gemeenten worden vergeleken respectievelijk nadere analyses worden gepresenteerd, wordt met twee verschillende indicatorscores gewerkt. De eerste indicatorscore geeft de waardering van de inwoners over het *huidige functioneren* van de desbetreffende gemeente naar de vier hoofdthema's. Deze indicatorscore heeft een schaal van 0 tot 10 waarbij een lage score duidt op een lage waardering en een hoge score duidt op een hoge waardering. Deze indicatorscore dient nadrukkelijk niet te worden opgevat als rapportcijfer! Een indicatorscore van 5 geeft bijvoorbeeld een neutrale score weer (noch ontevreden, noch tevreden).

Een tweede indicatorscore waarmee we hebben gewerkt geeft de door de inwoners *waargenomen verandering van het functioneren* naar de vier hoofdthema's weer. Deze indicatorscore heeft een schaal van -1 tot 1. Een negatieve indicatorscore geeft een negatieve waardering van de huidige situatie ten opzichte van de situatie in de oude gemeente. Een positieve indicatorscore geeft een positieve waardering van de huidige situatie ten opzichte van de situatie in de oude gemeente. Naarmate de score zich dichterbij de getallen -1 en 1 bevinden dient de waardering als negatiever respectievelijk positiever te worden beschouwd.

1.3 Waarde van het burgeronderzoek

In totaal hebben 1200 inwoners van Drenthe, verdeeld over de twaalf Drentse gemeenten, meegewerkt aan het onderzoek. De steekproef per gemeente bedraagt steeds 100 (soms 101) inwoners.

Wanneer met steekproeven wordt gewerkt kan door middel van statistische toetsen worden vastgesteld met hoeveel procent zekerheid kan worden gezegd dat een verschil tussen twee groepen in de steekproef ook een echt verschil is tussen deze

groepen in de populatie. Deze statistische toetsen houden daarvoor rekening met het aantal respondenten en de gevarieerdheid van de antwoorden. Binnen de statistiek is de afspraak gemaakt dat wanneer er met 95 procent zekerheid kan worden gesteld dat een gevonden verschil een echt verschil is, er wordt gesproken van een significant verschil (aangeduid als $p < .05$). Wanneer er sprake is van 90 procent zekerheid wordt gesproken van een trend (aangeduid als $p < .1$).

De resultaten van het onderzoek zijn vanwege de grote steekproef op het niveau van de provincie Drenthe als geheel zeer betrouwbaar. Ook op het niveau van de afzonderlijke twaalf gemeenten levert het onderzoek betrouwbare informatie. Uiterst interessante informatie wordt in de rapportage geboden door een vergelijking van de resultaten binnen de huidige gemeente naar de oude gemeenten waaruit zij is samengesteld. Uitgesproken (on)tevredenheid bij inwoners in de 'oude' gemeenten biedt het huidige gemeentebestuur immers interessante aanwijzingen voor verbetering van het gemeentelijk functioneren, al dan niet naar voorbeeld van 'hoe het ging' in de oude gemeenten? Het lage aantal respondenten op het niveau van de 'oude' gemeenten echter maakt dat op dit niveau géén betrouwbare vergelijkingen kunnen worden gemaakt. Toch vonden wij ze interessant genoeg om te vermelden. De uitspraken in dit rapport door groepen respondenten uit de 'oude' gemeenten moeten dan ook als louter indicatief worden gezien. Een uitgebreid overzicht van de respons kunt u vinden in de onderzoeksverantwoording in de bijlage.

1.4 Leeswijzer

Dit rapport laat zich als volgt lezen. In het volgende hoofdstuk, hoofdstuk twee, worden de resultaten van het onderzoek voor de gemeente Aa en Hunze. Achtereenvolgens wordt in dat hoofdstuk ingegaan op (veranderingen in) de tevredenheid van de inwoners over de gemeente, (veranderingen in) het imago van de gemeente, (veranderingen in) de aanspreekbaarheid van de gemeente, (veranderingen in) de bereikbaarheid van de gemeente en (veranderingen van) de voorzieningen en het beleid in de gemeente.

In hoofdstuk drie worden de resultaten van alle de Drentse gemeenten naast elkaar gezet en vergeleken met elkaar en met het Drents gemiddelde. In hoofdstuk vier beschrijven wij een aantal interessante nadere analyse die wij hebben uitgevoerd op het cijfermateriaal. In de bijlage van het rapport treft u een uitgebreide onderzoeksverantwoording aan.



2. Gemeente Aa en Hunze

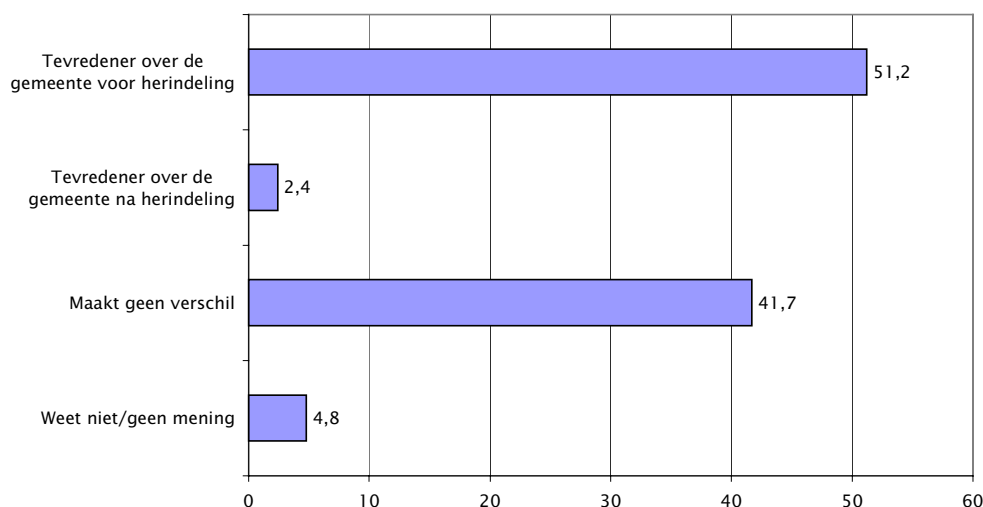
2.1 Inleiding

In het burgeronderzoek naar de effecten van de Drentse gemeentelijke herindelingen in de gemeente Aa en Hunze is gesproken met 101 inwoners. Van deze inwoners komen 34 uit de voormalige gemeente Anloo, 22 uit de voormalige gemeente Gieten, eveneens 22 uit de voormalige gemeente Rolde en 12 uit de voormalige gemeente Gasselte. Het aantal van 101 biedt voldoende handreikingen om op het niveau van de gemeente adequate representatieve uitspraken te doen. De aantallen inwoners uit de voormalige gemeenten (34, 22, 22 en 12) bieden deze mogelijkheid niet. Indien sprake is van opvallende verschillen in antwoorden tussen de inwoners uit de voormalige gemeenten zullen we daar in dit rapport toch melding van maken. Uitspraken in dit rapport door die groepen respondenten moeten echter als louter indicatief worden gezien.

Meer informatie over de achtergrondkenmerken is te vinden in de onderzoeksverantwoording in de bijlage. We bespreken vervolgens de inhoudelijke resultaten van de burgerpeiling voor de gemeente Aa en Hunze. In paragraaf 2.2 staan we stil bij de tevredenheid van de inwoners over de huidige gemeente in relatie tot die in de oude gemeente. Het imago van de gemeente Aa en Hunze is onderwerp van paragraaf 2.3, waarna vervolgens in paragraaf 2.4 de aanspreekbaarheid van deze gemeente aan de orde komt. In paragraaf 2.5 en paragraaf 2.6 worden de resultaten over respectievelijk de bereikbaarheid en het beleid/de voorzieningen van de gemeente besproken.

2.2 Tevredenheid (voor en na de herindeling)

Vrijwel iedereen in Aa en Hunze, een tweetal inwoners uitgezonderd, heeft bij het afnemen van de vragenlijst aangegeven op de hoogte te zijn geweest van de gemeentelijke herindeling in 1998. Aan deze personen is de vraag gesteld of zij meer of minder tevreden zijn over de nieuw gevormde gemeente dan men was over de oude gemeente. In het volgende figuur zijn de uitkomsten weergegeven.

Figuur 2.1 Tevredenheid over gemeente voor/na herindeling in procenten

Iets meer dan de helft (51%) van de geïnterviewden heeft aangegeven over de voormalige gemeente meer tevreden te zijn dan over de nieuw gevormde gemeente. Uit een nadere analyse blijkt dat vooral inwoners uit de voormalige gemeenten Gasselte en Rolde tot deze groep behoren. Het komt vervolgens ook relatief vaak voor (42% van de inwoners) dat men eigenlijk net zo tevreden is over de nieuwe gemeente dan over de oude gemeente. Vooral inwoners uit de voormalige gemeente Gieten zijn deze mening toegedaan. Slechts een enkeling (2%) heeft aangegeven over de nieuwe gemeente meer tevreden te zijn.

In onderstaande tabel is een overzicht van de vaakst genoemde redenen van deze tevredenheid te vinden.

Redenen voor een grotere tevredenheid over de oude gemeente	Percentage¹
De gemeente als instantie is na de herindeling afstandelijker geworden	60,5
Gemeente is na de herindeling fysiek te groot, alles was voor de herindeling dichterbij	46,5
Gemeentelasten zijn na de herindeling toegenomen/subsidies zijn afgeschaft	20,9
Anders namelijk (te vinden in het tabellenrapport)	14,0
Het gemeentelijk onderhoud was in de voormalige gemeente beter op orde	11,6
De dienstverlening (toename bureaucratie/verslechtering openingstijden) was in de voormalige gemeente beter op orde	11,6
Na de herindeling is er sprake van oneerlijk verdeelde aandacht naar dorpen	7,0
De gemeente heeft na de herindeling minder zicht op specifieke lokale problemen	2,3
Redenen voor een grotere tevredenheid over de nieuwe gemeente	Percentage²
Anders, namelijk (te vinden in het tabellenrapport)	50,0

Uit een nadere analyse blijkt dat de inwoners uit de voormalige gemeente Gasselte het vaakst van mening zijn dat de gemeentelijke instantie afstandelijker geworden.

¹ Deze vraag aan de respondenten was een meerkeuzevraag. Dit betekent dat respondenten soms meerdere antwoorden hebben gegeven met als gevolg dat het totaalpercentage boven de 100% kan liggen.

² Het aantal respondenten dat hier een reden heeft opgegeven is laag. De percentages moeten daarom met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Dat de gemeente na de herindeling fysiek te groot is geworden en dat de voorzieningen vroeger dichterbij waren is het vaakst genoemd door inwoners uit de voormalige gemeente Anloo.

Een relativerende opmerking is op zijn plaats. Van de geïnterviewden is 89 procent uiteindelijk tevreden over de gemeente waarin men momenteel woont. Daarbij moet opgemerkt worden dat geïnterviewden bij het interpreteren van deze vraag veelal refereren aan het algemene woonklimaat en niet aan de gemeente als instantie an sich. Zes procent is ontevreden en vier procent is noch tevreden noch ontevreden. Vermeldenswaardig is dat inwoners uit de voormalige gemeente Anloo zich verreweg het vaakst positief hebben uitgesproken over de gemeente.

In de volgende paragrafen gaan we op zoek naar verklaringen voor deze (on)tevredenheid.

2.3 Hoofdthema “Imago van de gemeente”

Het imago van de gemeente is gemeten aan de hand van een aantal stellingen. Aan alle respondenten is voorgelegd wat hun oordeel is over de huidige situatie³. De stellingen met betrekking tot de het imago van de gemeente Aa en Hunze en de wijze waarop de inwoners van de gemeente Aa en Hunze oordelen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Imago gemeentebestuur	Huidig oordeel in procenten				Verandering na herindeling in procenten			
	Eens	0	On-eens	?	Pos.	0	Neg.	?
Het gemeentebestuur doet veel om de burgers bij het bestuur te betrekken.	33,7	5,0	39,6	21,8	15,7	41,4	35,7	7,1
Het gemeentebestuur is goed op de hoogte van de problemen in ons dorp.	49,5	4,0	32,7	13,9	9,6	32,9	45,2	12,3
Als ik alles op een rijtje zet, dan vind ik dat onze gemeente goed wordt bestuurd.	49,5	15,8	20,8	13,9	8,1	39,2	37,8	14,9
Ik heb vertrouwen in het gemeentebestuur.	58,4	10,9	21,8	8,9	6,5	51,9	36,4	5,2
Bij beslissingen wordt onvoldoende rekening gehouden met de belangen van de burgers.*	48,5	9,9	26,7	14,9	12,5	27,8	52,8	6,9
De afstand tussen individuele burger en de lokale politiek is groot.*	67,3	2,0	21,8	8,9	9,1	27,3	62,3	1,3

* Het gaat hier om een negatief geformuleerde stelling. Dit houdt in dat als een respondent het eens is met de voorgelegde stelling, men een negatieve mening heeft over het gestelde.

³ Aan alle respondenten is voorgelegd wat hun oordeel is over de huidige situatie. De vervolgstellingen met betrekking tot de verandering na de herindeling zijn niet gesteld aan inwoners die de eerste stelling niet konden beantwoorden, inwoners die korter dan 4,5 jaar woonachtig in de betreffende gemeente zijn en/of inwoners die aan het begin van de vragenlijst aan hebben gegeven niet op de hoogte te zijn van de gemeentelijke herindeling. In alle vervolgtabellen die vergelijkbaar zijn met de onderstaande geldt eenzelfde redenering.

De inwoners van de gemeente Aa en Hunze spreken zich het meest positief uit als het gaat om hun vertrouwen in het gemeentebestuur. De meeste geïnterviewden vinden dan ook dat de gemeente goed wordt bestuurd en dat de gemeente goed op de hoogte is van problemen die in de diverse kernen spelen. Enige kritische geluiden zijn te horen over de mate waarin bij beslissingen rekening wordt gehouden met de belangen van de burgers (vooral inwoners uit de voormalige gemeente Gasselte zijn hier kritisch over) en de mate waarin het bestuur haar best doet om burgers bij het bestuur te betrekken (inwoners van de voormalige gemeente Gieten zijn hierover vaker positief dan inwoners van de andere voormalige gemeenten). De afstand tussen burger en lokale politiek wordt tegelijkertijd als groot ervaren. Het zijn vooral de geïnterviewden uit de voormalige gemeente Gasselte die deze mening zijn toegedaan.

De veranderingen die als gevolg van de herindeling zijn opgetreden worden zonder uitzondering vaker als negatief dan als positief ervaren. De inwoners zijn de mening toegedaan dat de afstand tussen burger en lokale politiek is vergroot en ook de mate waarin de nieuwe gemeente rekening houdt met de belangen van burgers levert een uitgesproken negatief beeld op. Inwoners zijn bovendien relatief vaak van mening dat het bestuur minder goed op de hoogte is van de lokale problemen die spelen. Wat ten slotte opvalt is dat de gemeentelijke herindeling in beperkte mate van invloed is op het vertrouwen van de inwoners in het gemeentebestuur. Voor 52 procent van de geïnterviewden geldt dat er sprake is van een gelijk gebleven vertrouwen, een percentage van 36 procent blijft echter een negatieve mening toegedaan; zij laten dan ook weten dat het vertrouwen in het huidige bestuur ten opzichte van het bestuur van de voormalige gemeenten is afgenomen.

2.4 Hoofdthema “Aanspreekbaarheid van de gemeente”

Ook de aanspreekbaarheid van de gemeente is gemeten aan de hand van stellingen die aan de geïnterviewde inwoners van de gemeente Aa en Hunze zijn voorgelegd. In de volgende tabel zijn de bevindingen weergegeven.

Aanspreekbaarheid Gemeentebestuur	Huidig oordeel in procenten				Verandering na herindeling in procenten			
	Eens	0	On- eens	?	Pos.	0	Neg.	?
De gemeente verstrekt voldoende informatie over haar plannen.	68,3	4,0	21,8	5,9	17,5	60,0	17,5	5,0
De gemeente staat open voor suggesties of commentaar op de plannen van de gemeente voor mijn dorp.	58,4	5,0	20,8	15,8	17,4	39,1	33,3	10,1
Ik heb samen met de buurtbewoners voldoende mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de plannen die de gemeente heeft met mijn dorp.	36,6	9,9	40,6	12,9	10,7	45,3	33,3	10,7
Het gemeentebestuur laat zich vaak zien in mijn dorp.	17,8	3,0	67,3	11,9	3,8	50,0	41,0	5,1
Wethouders en raadsleden zijn toegankelijk.	46,5	4,0	17,8	31,7	6,8	49,2	37,3	6,8
De gemeente heeft onvoldoende zicht op de behoeften en belangen in onze gemeenschap.*	41,6	7,9	32,7	17,8	7,2	31,9	59,4	1,4

* Het gaat hier om een negatief geformuleerde stelling. Dit houdt in dat als een respondent het eens is met de voorgelegde stelling, men een negatieve mening heeft over het gestelde.

Over de informatieverstrekking door de gemeente zijn twee van de drie geïnterviewde inwoners tevreden. De overige elementen van de aanspreekbaarheid van het gemeentebestuur leveren een wisselend beeld op. Aan de ene kant geldt dat men over het algemeen vindt dat de gemeente open staat voor suggesties of commentaar en worden wethouders en raadsleden als toegankelijk omschreven. Aan de andere kant vinden de meeste geïnterviewden niet dat zij over voldoende mogelijkheden beschikken om invloed op de toekomst van hun woonplaats uit te oefenen. Bovendien geldt dat verreweg de meeste geïnterviewden van mening zijn dat het bestuur zich te weinig laat zien in de diverse dorpen. Alle geïnterviewde inwoners uit de voormalige gemeente Gasselte zijn deze laatste mening toegedaan. Inwoners van deze voormalige gemeente spreken zich dan ook het meest negatief uit over de mate waarin de gemeente zicht heeft op de behoeften en belangen in hun gemeenschap.

De effecten van herindeling worden als het gaat om de aanspreekbaarheid van het gemeentebestuur evenals de effecten van herindeling op het imago van de gemeente eerder negatief dan positief ervaren. Uitzonderingen betreffen de informatieverstrekking, de toegankelijkheid van de wethouders en de bezoeken die wethouders en raadsleden aan diverse kernen brengen. Voor deze elementen van aanspreekbaarheid geldt dat inwoners na de herindeling geen grote verschillen merken. Uitgesproken negatief zijn de inwoners echter als het gaat om het zicht dat de nieuwe gemeente heeft op de behoeften en belangen in de eigen gemeenschap. De herindeling heeft dit volgens hen beduidend verslechterd. Deze negatieve verandering is in de gemeente Aa en Hunze significant sterker dan gemiddeld in Drenthe.

2.5 Hoofdthema “Bereikbaarheid van de gemeente”

Van de 101 geïnterviewden hebben 66 inwoners in de afgelopen 12 maanden contact met de gemeente gehad. Verreweg de vaakst voorkomende vorm van contact is het baliecontact; 47 van de 66 inwoners hebben in de afgelopen 12 maanden aan de gemeentelijke balie gestaan. Vijf van de geïnterviewde inwoners hebben schriftelijk contact met de gemeente onderhouden en een vijftiental inwoners heeft de gemeente in de afgelopen 12 maanden een keer gebeld. Van de geïnterviewden oordeelt 76 procent positief over dit contact, 15 procent oordeelt neutraal en 9 procent oordeel negatief. In het tabellenrapport is een overzicht te vinden van redenen voor deze (on)tevredenheid.

Het oordeel van de inwoners over de bereikbaarheid van de gemeente Aa en Hunze is eveneens gemeten aan de hand van stellingen. Ook in onderstaand overzicht is te vinden hoe de inwoners de bereikbaarheid van de gemeente beoordelen en in welke mate de herindeling hierin verandering heeft gebracht.

Bereikbaarheid gemeente	Huidig oordeel in procenten				Verandering na herindeling in procenten			
	Eens	0	on-eens	?	Pos.	0	neg.	?
Aan de loketten op het gemeentehuis word je snel geholpen.	65,3	1,0	14,9	18,8	6,2	69,2	20,0	4,6
De gemeente is telefonisch goed bereikbaar.	70,3	4,0	11,9	13,9	5,6	75,0	16,7	2,8
Als ik een brief naar de gemeente schrijf dan duurt het lang voordat ik een reactie krijg.*	34,7	3,0	17,8	44,6	2,1	36,2	34,0	27,7
Het komt vaak voor dat ik bij een vraag aan de gemeente van het kastje naar de muur word gestuurd.*	25,7	4,0	39,6	30,7	5,6	44,4	38,9	11,1

* Het gaat hier om een negatief geformuleerde stelling. Dit houdt in dat als een respondent het eens is met de voorgelegde stelling, men een negatieve mening heeft over het gestelde.

De meerderheid van de inwoners is tevreden over de verschillende aspecten van bereikbaarheid: men wordt snel geholpen (vooral inwoners uit de voormalige gemeenten Rolde en Gieten zijn hierover te spreken), inwoners worden over het algemeen niet regelmatig van het kastje naar de muur gestuurd (inwoners van de voormalige gemeente Gasselte zijn hierover echter het meest kritisch) en de gemeente is telefonisch goed bereikbaar.

Opvallend is dat de inwoners van de gemeente Aa en Hunze over de effecten van herindeling op de bereikbaarheid van de nieuwe gemeente milder oordelen dan over het imago en de aanspreekbaarheid van de nieuwe gemeente. De gemeentelijke herindeling heeft over het algemeen geen verandering bewerkstelligd in de elementen van bereikbaarheid die in deze burgerpeiling zijn gemeten. Het reageren op brieven evenals het kastje-naar-de-muur-verwijzing

vormen hierop een negatieve uitzondering. De verandering op deze laatste stelling is zelf significant negatiever dan de gemiddelde (eveneens negatieve) ontwikkeling in Drenthe.

2.6 Hoofdthema “Voorzieningen in en beleid van de gemeente”

Aan de inwoners is de vraag gesteld wat het belangrijkste probleem is waar het gemeentebestuur iets aan zou moeten doen. Meer dan 50 procent van de geïnterviewde inwoners heeft een probleem van ruimtelijk-fysieke aard genoemd. Thema's als verkeersveiligheid, het verbeteren van de voorzieningen in het openbaar vervoer en een gebrek aan seniorenwoningen worden dan het vaakst genoemd. Een bestuurlijk thema dat in de gemeente relatief vaak is genoemd is de grote afstand tussen inwoners en lokale politiek; de gemeente zou moeten proberen dichterbij de burgers te staan. Ook het asielzoekerscentrum is relatief vaak als algemeen probleem genoemd.

Ten slotte hebben de inwoners van de gemeente Aa en Hunze zich uitgesproken over de voorzieningen binnen de gemeentegrenzen en het gemeentelijk beleid. Gegevens zijn wederom aan de hand van stellingen verkregen. In onderstaand overzicht is het algemene oordeel en het oordeel over de wijze waarop de gemeentelijke herindeling hierop van invloed is geweest, te vinden.

Voorzieningen gemeente	Huidig oordeel in procenten				Verandering na herindeling in procenten			
	Eens	0	On-eens	?	pos.	0	Neg.	?
In contact met de ambtenaren merk ik dat zij kennis van zaken hebben.	50,5	5,9	11,9	31,7	14,0	52,6	17,5	15,8
De voorzieningen, zoals speeltoestellen, zwembaden, voetbalvelden en de bibliotheek zijn in deze gemeente goed op orde.	76,2	4,0	16,8	3,0	4,8	67,5	20,5	7,2
De gemeente is goed in staat om belangrijke problemen in de gemeente op te lossen.	47,5	10,9	16,8	24,8	11,9	58,2	19,4	10,4
Het onderhoud van de gemeentelijke groenvoorziening, straten, plantsoenen en straatverlichting is onder de maat in mijn gemeente.*	37,6	4,0	57,4	1,0	4,8	65,1	26,5	3,6
De gemeente geeft weinig geld uit aan de ondersteuning van het lokale verenigingsleven.*	34,7	6,9	12,9	45,5	2,1	29,8	53,2	14,9

* Het gaat hier om een negatief geformuleerde stelling. Dit houdt in dat als een respondent het eens is met de voorgelegde stelling, men een negatieve mening heeft over het gestelde.

Een meerderheid van de inwoners is tevreden over de aanwezige voorzieningen (de inwoners van de voormalige gemeente Rolde zijn hier verreweg het meest tevreden over) en het probleemoplossend vermogen van hun gemeente. Ook de kennis van de ambtenaren laat volgens het leeuwendeel van de inwoners niet te wensen over. Het onderhoud lijkt een punt van zorg te zijn. Inwoners van Aa en Hunze en bij uitstek de geïnterviewde inwoners van de voormalig gemeente Gieten hebben hier kritisch op gereageerd. Ook over de ondersteuning van het lokale verenigingsleven zijn kritische geluiden te horen. Het blijken dan juist de inwoners van de voormalige gemeenten Gasselte en Gieten te zijn die hierover ontevreden zijn.

De effecten van de gemeentelijke herindeling op het beleid en de voorzieningen zijn net als voor het imago, de aanspreekbaarheid en de bereikbaarheid vaker negatief dan positief. Het meest negatieve effect van de herindeling ligt volgens de inwoners van de gemeente Aa en Hunze op het terrein van de ondersteuning van het lokale verenigingsleven. Deze ontwikkeling is significant sterker dan gemiddeld in Drenthe. De kennis van de ambtenaren is volgens de meeste inwoners als gevolg van de herindeling niet toe-, of afgenomen. De voorzieningen in de gemeente en het onderhoud van gemeentelijke voorzieningen zijn volgens de meeste inwoners gelijk gebleven. Wel geldt dat respectievelijk 21 procent en 27 procent van de geïnterviewden van mening is dat de effecten van de gemeentelijke herindeling op deze aspecten negatief zijn.



3. De Drentse gemeenten vergeleken

3.1 Inleiding

Naast een beschrijving van de resultaten in afzonderlijke gemeenten is natuurlijk op basis van het onderzoeksmateriaal ook een algemeen, gemiddeld beeld te schetsen van de waardering van de Drentse herindeling door de inwoners van Drenthe. Daarnaast is het mogelijk een vergelijking te maken tussen de Drentse gemeenten. Dat gebeurt in dit overkoepelende hoofdstuk.

Wij wijzen er met klem op dat de in dit hoofdstuk gepresenteerde resultaten niet dienen te worden geïnterpreteerd als een 'top 12' van Drentse gemeenten na de herindeling. Dergelijke interpretaties van de gegevens doen geen recht aan de lokale context waarbinnen de herindeling zich heeft afgespeeld waardoor de waardering is uitgevallen zoals zij is uitgevallen. Dergelijke interpretaties hebben wat ons betreft dan ook geen waarde.

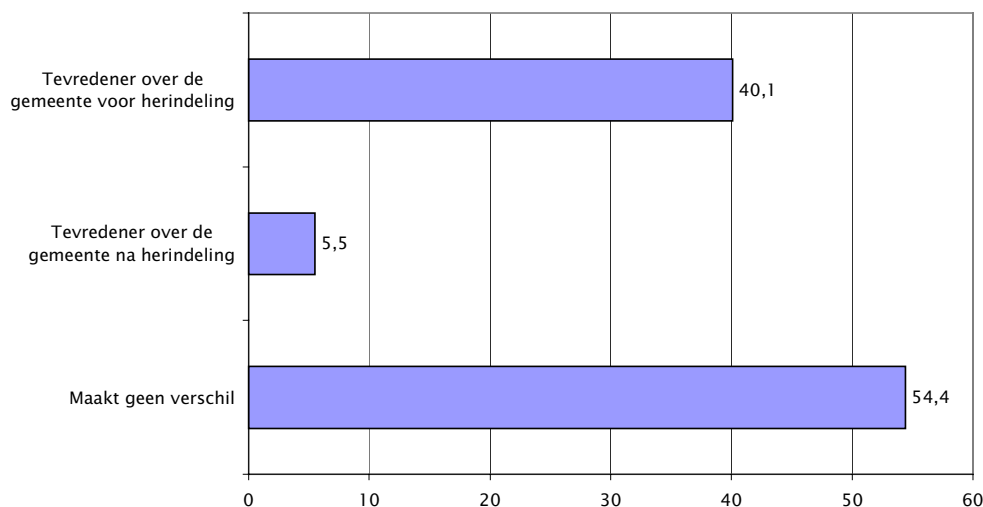
Wij onderkennen de kans dat de hier te presenteren resultaten toch zo zullen worden opgevat. Wij hebben gemeend de resultaten desondanks te moeten presenteren omdat zij naar onze mening een eerste begin kunnen betekenen voor een uiterst waardevol proces van kennisdeling tussen de Drentse gemeenten. Mocht immers blijken dat bepaalde gemeenten op bepaalde hoofdthema's positievere scores dan andere gemeenten, dan kunnen instrumenten en de bestuursstijl die door die gemeente na de herindeling zijn aangewend en die mogelijk de positieve(re) waardering tot gevolg hebben gehad, wellicht tot voorbeeld dienen voor andere gemeenten.

In paragraaf 14.2 beschrijven we allereerst de tevredenheid van inwoners over de huidige gemeente in relatie tot de oude gemeenten. Daarna beschrijven we van alle vier de onderscheiden hoofdthema's de totaalscores op de voorgelegde stellingen. De vergelijkingen tussen de gemeenten op de vier hoofdthema's zullen worden gemaakt met behulp van indicatorscores. Voor een nadere uitleg over deze indicatorscores verwijzen wij hier naar paragraaf 1.2 en de bijlage van dit rapport.

3.2 Tevredenheid (na de herindeling)

Alle inwoners van Drentse gemeenten waar een herindeling heeft plaatsgevonden, is de vraag gesteld of men in algemene zin tevredener is over de gemeente waarin men woonde voor de herindeling of de gemeente waarin men nu woont. De resultaten op het niveau van de provincie als geheel zijn in de volgende grafiek weergegeven.

Figuur 3.1 Tevredenheid over gemeente voor/na herindeling in procenten



Meer dan de helft van de inwoners heeft aan dat de tevredenheid over de gemeente voor of na de herindeling niet verschilt. Veertig procent van de inwoners daarentegen geeft aan tevredener te zijn over de gemeente voor de herindeling. Dit tegenover ruim vijf procent van de inwoners die op dit moment tevredener is.

Gevraagd naar de redenen waarom men (on-)tevredener is antwoordden de inwoners als volgt. Op deze vraag waren meerdere antwoorden mogelijk. De meest gegeven antwoorden zijn weergegeven.

Reden voor een grotere tevredenheid over de oude gemeente	Percentage
De gemeente als instantie is na de herindeling afstandelijker geworden	47.7
De gemeente is na de herindeling fysiek te groot, alles was voor de herindeling dichterbij	35.6
De dienstverlening (toename bureaucratie / verslechtering openingstijden) was in de voormalige gemeente beter op orde	16.6
De voormalige gemeente onderhield de voorzieningen beter	8.8
Er is na de herindeling sprake van oneerlijk verdeelde aandacht over de diverse kernen	6.3
Het huidige bestuur / apparaat kan de nieuwe schaalgrootte niet aan	6.0
Anders, namelijk (is te vinden in het tabellenrapport)	13.6
Redenen voor een grotere tevredenheid over de nieuwe gemeente	Percentage
De gemeente heeft als gevolg van de schaalvergroting meer te vertellen en dit biedt nieuwe kansen voor samenwerking	27.9
De gemeente communiceert na de herindeling beter (luistert beter en laat zich vaker zien)	20.9
De gemeentelijke dienstverlening alsook het gemeentelijk onderhoud is als gevolg van de herindeling verbeterd	16.3
De gemeente opereert als gevolg van de herindeling professioneler (meer kennis en zaken zijn beter geregeld)	11.6
De bereikbaarheid van de gemeente is verbeterd	9.3
Anders, namelijk (is te vinden in het tabellenrapport)	23.3

De vergrote afstand tussen de gemeente en de burger, zowel in letterlijke als in figuurlijke zin, is voor het merendeel van de Drentse inwoners de reden dat men nu ontevredener is. De inwoners die nu meer tevreden zijn dragen daarvoor als reden aan dat de gemeente door de grote schaal nu meer in de melk te brokkelen heeft en dat de gemeente nu beter communiceert dan in het verleden. Opvallend is dat bepaalde redenen van ontevredenheid ook redenen van tevredenheid kunnen zijn (dienstverlening, onderhoud).

Naast het maken van een vergelijking met het verleden is de inwoners ook gevraagd naar de algehele tevredenheid over de gemeente waar men nu woont. Daaruit blijkt dat de overgrote meerderheid (85 procent) van de inwoners van de Drentse gemeenten tevreden is over de gemeente waar men nu woont. Slechts zeven procent is ontevreden en een vergelijkbaar deel van de inwoners is noch tevreden, noch ontevreden.

3.3 Hoofdthema “Imago van de gemeente”

Het imago van de Drentse gemeente en de veranderingen daarin na de gemeentelijke herindeling is gemeten aan de hand van een aantal stellingen. De totaalscores op die stellingen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Imago gemeentebestuur	Huidig oordeel in procenten				Verandering na herindeling in procenten			
	eens	0	on-eens	?	pos.	0	neg.	?
Het gemeentebestuur doet veel om de burgers bij het bestuur te betrekken.	27,5	7,5	46,6	18,5	14,8	36,3	39,0	9,9
Het gemeentebestuur is goed op de hoogte van de problemen in ons dorp.	49,5	4,7	31,4	14,4	10,8	37,4	40,5	11,4
Als ik alles op een rijtje zet, dan vind ik dat onze gemeente goed wordt bestuurd.	52,2	12,9	25,3	9,7	8,8	43,3	32,5	15,4
Ik heb vertrouwen in het gemeentebestuur.	55,8	10,6	23,7	9,8	5,9	53,5	35,8	4,9
Bij beslissingen wordt onvoldoende rekening gehouden met de belangen van de burgers.*	49,0	7,0	30,5	13,5	9,7	34,1	45,0	11,2
De afstand tussen individuele burger en de lokale politiek is groot.*	61,3	4,3	24,3	10,1	5,9	34,0	52,5	7,6

* Het gaat hier om een negatief geformuleerde stelling. Dit houdt in dat als een respondent het eens is met de voorgelegde stelling, men een negatieve mening heeft over het gestelde.

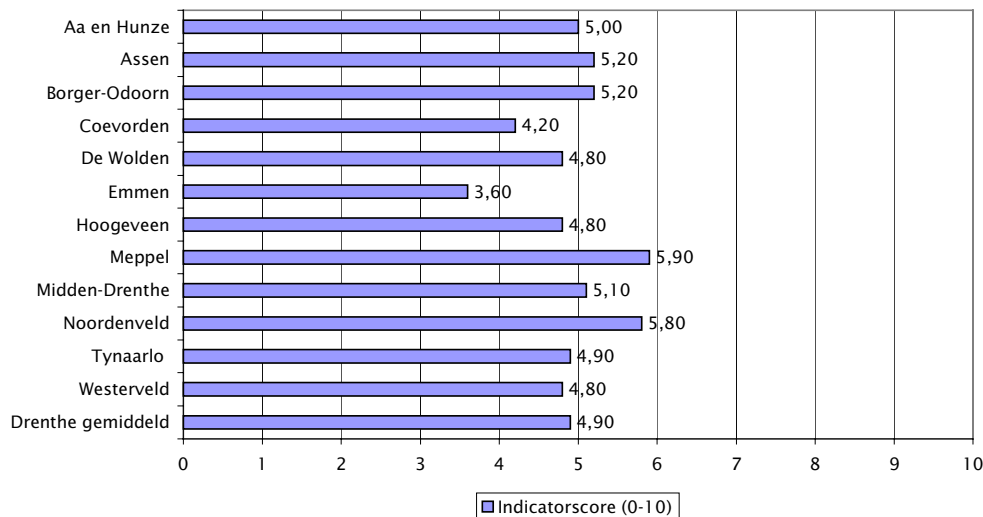
De inwoners van Drenthe spreken zich het meest positief uit over het vertrouwen dat men heeft in hun gemeentebesturen. Ruim de helft van de inwoners van Drenthe heeft vertrouwen in het eigen gemeentebestuur. Een vergelijkbaar aandeel van de Drentse bevolking is van mening dat de eigen gemeente goed wordt bestuurd en iets minder dan de helft van de inwoners van Drenthe is van mening

dat het eigen gemeentebestuur goed op de hoogte is van de problemen in de eigen woonomgeving. Opgemerkt moet worden dat toch ook grote groepen inwoners (een kwart tot een derde) deze meningen niet zijn toegedaan. Uitgesproken negatief is men over de mate waarin de gemeentebesturen inspanningen verrichten om de burgers bij het bestuur te betrekken en de afstand tussen de individuele burger en de lokale politiek. Bijna tweederde van de Drentse bevolking geeft aan dat deze afstand groot is te noemen.

Het overgrote deel van de inwoners van Drenthe heeft óf geen veranderingen bemerkt in de imagoaspecten na de herindeling óf oordeelt negatief over deze veranderingen. Met name de afstand tussen individuele burger en politiek wordt negatief beoordeeld. Meer dan de helft van de inwoners geeft aan dat die afstand na de herindeling is vergroot. Het minst kritisch is men over het vertrouwen in het gemeentebestuur na de herindeling het oordeel over de mate waarin men vindt dat de gemeente goed wordt bestuurd na de herindeling. Toch geeft ook op die imagoaspecten nog een derde van de bevolking een negatieve ontwikkeling aan sinds de herindeling.

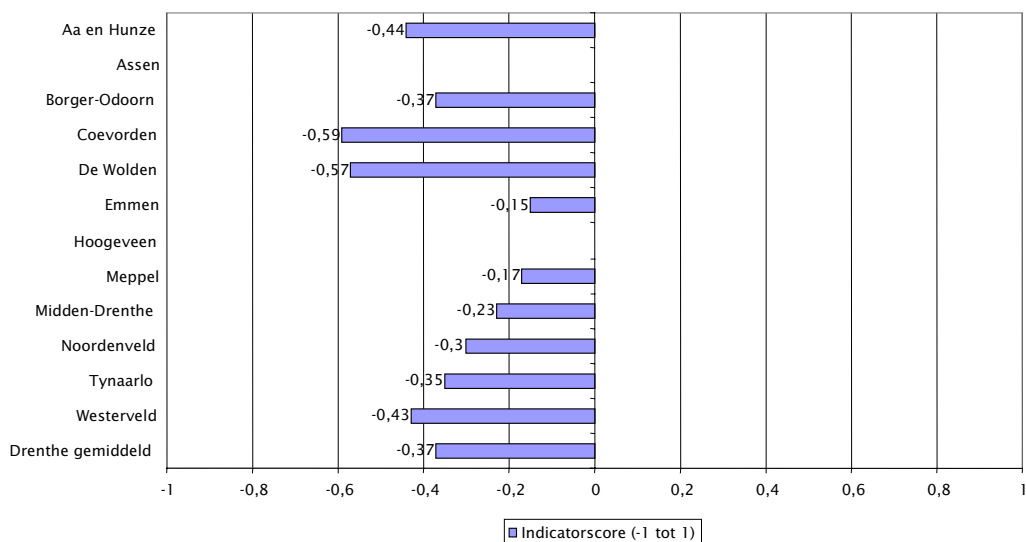
De gemeenten Emmen, Meppel., Midden-Drenthe en Noordenveld scoren ten aanzien van de waargenomen veranderingen na herindeling op een aantal stellingen significant beter dan het Drentse gemiddelde. De gemeenten Coevorden, De Wolden en Tynaarlo scoren op een aantal stellingen significant slechter dan het Drentse gemiddelde.

De indicatorscores op het huidige imago van de afzonderlijke gemeenten zijn als volgt.



De oordelen van de inwoners over het imago van hun gemeenten liggen, als de gemeenten worden vergeleken, relatief dicht bij elkaar. De gemeenten Noordenveld en Meppel scoren significant beter op imago dan het Drents gemiddelde. De gemeente Emmen scoort significant slechter op imago dan het Drents gemiddelde.

Als de veranderingen in het imago na de herindeling worden vergeleken ontstaat het volgende beeld.



Het imago van de Drentse gemeenten⁴ bij haar inwoners is na de herindeling zonder uitzondering minder positief geworden. In Emmen, Meppel en Midden-Drenthe is sprake van een relatief kleine verslechtering, een verslechtering die wezenlijk minder groot is dan gemiddeld in Drenthe. In Coevorden en De Wolden is de grootste verslechtering van het imago van de gemeente na de herindeling waar te nemen. De verandering in De Wolden verschilt significant van die over het totaal van Drenthe.

3.4 Hoofdthema “Aanspreekbaarheid van de gemeente”

Vervolgens is de aanspreekbaarheid van de Drentse gemeenten en de veranderingen daarin na de gemeentelijke herindeling gemeten aan de hand van een aantal stellingen. De totaalscores op die stellingen zijn in de volgende tabel weergegeven.

⁴ In Assen en Hoogeveen heeft geen herindeling plaatsgevonden en is deze vraagstelling niet aan de orde geweest.

Aanspreekbaarheid Gemeentebestuur	Huidig oordeel in procenten				Verandering na herindeling in procenten			
	eens	0	on- eens	?	pos.	0	neg.	?
De gemeente verstrekt voldoende informatie over haar plannen.	67,1	3,8	24,2	4,8	18,6	55,9	17,9	7,6
De gemeente staat open voor suggesties of commentaar op de plannen van de gemeente voor mijn dorp.	53,8	4,2	23,2	18,7	13,8	44,8	29,4	12,0
Ik heb samen met de buurtbewoners voldoende mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de plannen die de gemeente heeft met mijn dorp.	38,3	4,3	38,8	18,6	12,1	43,2	34,2	10,4
Het gemeentebestuur laat zich vaak zien in mijn dorp.	17,6	3,2	63,6	15,6	5,4	46,1	40,6	7,8
Wethouders en raadsleden zijn toegankelijk.	46,5	4,1	18,1	31,3	7,9	51,1	28,7	12,3
De gemeente heeft onvoldoende zicht op de behoeften en belangen in onze gemeenschap.*	43,0	5,7	35,4	15,9	9,5	37,6	44,8	8,1

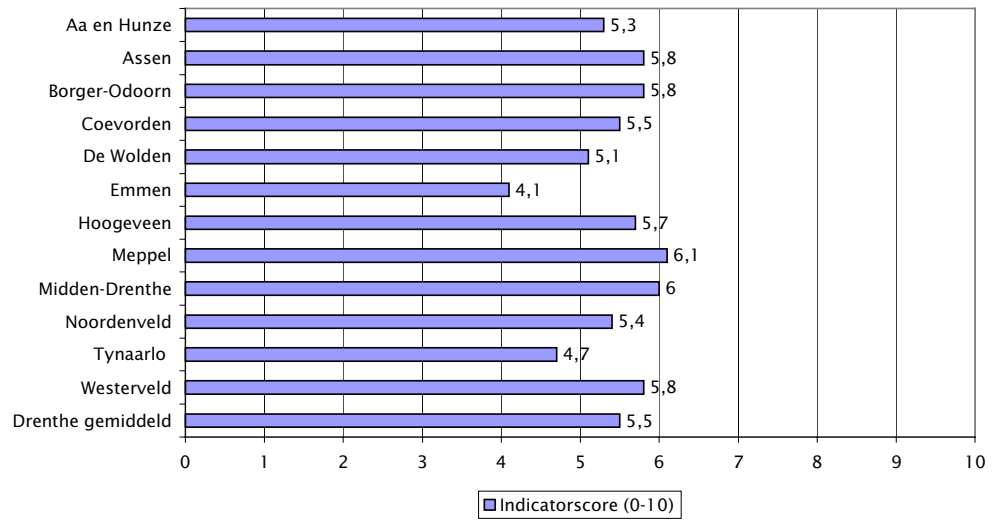
* Het gaat hier om een negatief geformuleerde stelling. Dit houdt in dat als een respondent het eens is met de voorgelegde stelling, men een negatieve mening heeft over het gestelde.

De inwoners van de Drenthe gemeenten zijn redelijk goed te spreken over de verschillende aspecten die met de aanspreekbaarheid van de gemeente te maken hebben. Zo is tweederde van de inwoners van mening dat de gemeenten voldoende informatie verstrekken over hun plannen. Iets meer dan de helft van de inwoners is het eens met de stelling dat de gemeente open staat voor suggesties of commentaar op haar plannen. Minder te spreken zijn de inwoners over de feitelijke zichtbaarheid van het bestuur in de eigen kern. Bijna tweederde van de inwoners is het niet eens met de stelling dat het bestuur zich vaak in het eigen dorp laat zien.

Het merendeel van de inwoners van Drenthe heeft op de verschillende aspecten van aanspreekbaarheid van de gemeente geen wezenlijke verandering waargenomen sinds de herindeling. Toch wordt vaker een negatieve ontwikkeling waargenomen dan een positieve. Met name de mate waarin het bestuur zicht heeft op de problemen in de gemeenschap en de mate waarin het bestuur zich laat zien in de kernen hebben zich sinds de gemeentelijke herindeling negatief ontwikkeld.

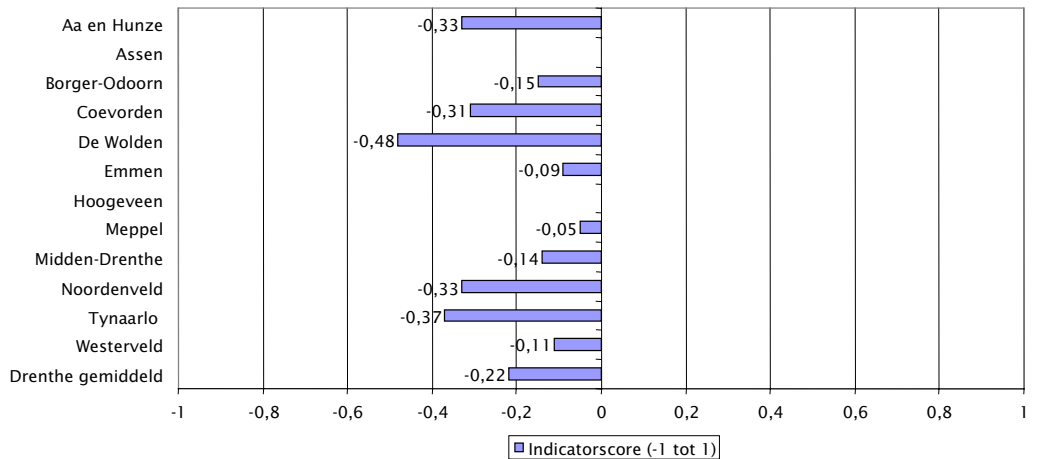
De gemeenten Emmen, Meppel en Borger-Odoorn scoren ten aanzien van de waargenomen veranderingen na herindeling op een aantal stellingen significant beter dan het Drentse gemiddelde. De gemeenten Coevorden, De Wolden, Westerveld en Aa en Hunze scoren op een aantal stellingen significant slechter dan het Drentse gemiddelde.

De indicatorscores op de huidige aanspreekbaarheid van de afzonderlijke gemeenten zijn als volgt.



Evenals de oordelen van de inwoners over het imago van hun gemeenten, liggen de oordelen over de aanspreekbaarheid van de gemeenten relatief dicht bij elkaar. Emmen scoort significant lager dan het Drentse gemiddelde. De gemeenten Meppel en Midden-Drenthe scoren het best op aanspreekbaarheid, maar de verschillen ten opzichte van het Drents gemiddelde zijn niet significant.

Als de veranderingen in de aanspreekbaarheid na de herindeling worden vergeleken ontstaat het volgende beeld.



Ook op het hoofdthema aanspreekbaarheid van de gemeenten is de ontwikkeling die is opgetreden sinds de herindeling uitsluitend negatief. In Meppel, Emmen en Westerveld is de kleinste negatieve ontwikkeling waar te nemen. De gemeenten De Wolden en Tynaarlo scoren significant lager dan het Drents gemiddelde.

3.5 Hoofdthema “Bereikbaarheid van de gemeente”

In onderstaande tabel zijn de oordelen van de Drentse inwoners op stellingen die te maken hebben met de bereikbaarheid van de gemeente weergegeven.

Bereikbaarheid gemeente	Huidig oordeel in procenten				Verandering na herindeling in procenten			
	eens	0	on-eens	?	pos.	0	neg.	?
Aan de loketten op het gemeentehuis word je snel geholpen.	71,5	4,2	12,4	12,0	7,0	65,0	14,6	13,4
De gemeente is telefonisch goed bereikbaar.	79,8	1,8	7,0	11,4	6,3	71,6	10,4	11,6
Als ik een brief naar de gemeente schrijf dan duurt het lang voordat ik een reactie krijg.*	27,7	2,5	21,1	48,7	6,5	44,1	25,7	23,7
Het komt vaak voor dat ik bij een vraag aan de gemeente van het kastje naar de muur word gestuurd.*	23,6	3,8	39,3	33,3	8,2	51,6	19,9	20,2

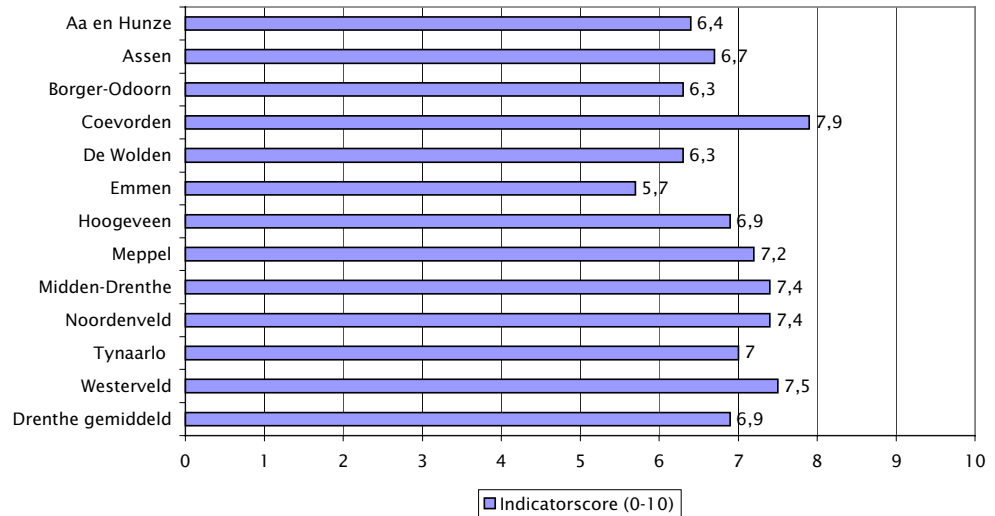
* Het gaat hier om een negatief geformuleerde stelling. Dit houdt in dat als een respondent het eens is met de voorgelegde stelling, men een negatieve mening heeft over het gestelde.

Als de scores op bovenstaande stellingen worden bekeken dan valt op dat de oordelen over het baliecontact en het telefonisch contact dat de inwoners van de Drenthe hebben met hun gemeenten positiever worden beoordeeld dan het schriftelijk contact. Bijna een kwart van de inwoners van Drenthe is van mening dat het vaak voorkomt dat men bij vragen van het kastje naar de muur worden gestuurd. Overigens is bijna veertig procent van de inwoners deze mening niet toegedaan en heeft eenderde van de inwoners geen mening over deze stelling.

Sinds de gemeentelijke herindeling hebben zich naar de mening van de inwoners van Drenthe overwegend weinig veranderingen voorgedaan in de verschillende aspecten van bereikbaarheid. Toch geldt ook hier weer dat als men een uitgesproken mening heeft, deze vaker negatief dan positief is.

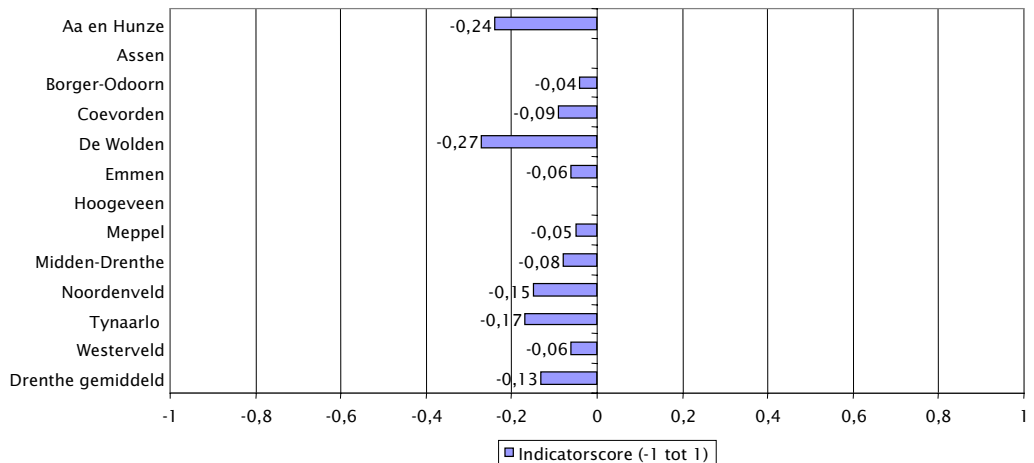
De gemeente Noordenveld scoort ten aanzien van de waargenomen veranderingen na herindeling op een aantal stellingen significant beter dan het Drentse gemiddelde. De gemeenten De Wolden, Aa en Hunze en Tynaarlo scoren op een aantal stellingen significant slechter dan het Drentse gemiddelde.

De indicatorscores op de bereikbaarheid van de afzonderlijke gemeenten zijn als volgt.



De oordelen van de inwoners over de bereikbaarheid van hun gemeenten zijn beduidend positiever dan de zojuist behandelde oordelen over het imago en de aanspreekbaarheid. De inwoners van de gemeente Coevorden zijn significant positiever dan de inwoners van Drenthe gemiddeld. De inwoners van de gemeente Emmen oordelen significant negatiever dan de inwoners van Drenthe gemiddeld.

Als de veranderingen in de bereikbaarheid na de herindeling worden vergeleken ontstaat het volgende beeld.



De ontwikkeling van de bereikbaarheid van de verschillende gemeenten zijn wederom uitsluitend negatief, al moet worden opgemerkt dat deze marginaal zijn. Ten opzichte van het Drents gemiddelde is de ontwikkeling in de gemeente De Wolden significant negatiever. De eveneens negatieve ontwikkeling in de gemeente Aa en Hunze verschilt niet significant van het Drents gemiddelde.

3.6 Hoofdthema “Voorzieningen in en beleid van de gemeente”

Voorzieningen gemeente	Huidig oordeel in procenten				Verandering na herindeling in procenten			
	eens	0	on-eens	?	pos.	0	neg.	?
De voorzieningen, zoals speeltoestellen, zwembaden, voetbalvelden en de bibliotheek zijn in deze gemeente goed op orde.	73,8	6,2	15,3	4,7	8,2	67,2	17,0	7,6
In contact met de ambtenaren merk ik dat zij kennis van zaken hebben.	43,8	6,9	14,7	34,6	9,1	57,0	18,9	15,0
De gemeente is goed in staat om belangrijke problemen in de gemeente op te lossen.	41,9	9,1	26,0	23,0	12,3	48,0	27,0	12,7
Het onderhoud van de gemeentelijke groenvoorziening, straten, plantsoenen en straatverlichting is onder de maat in mijn gemeente.*	40,3	4,2	54,3	1,1	9,8	53,4	29,8	6,9
De gemeente geeft weinig geld uit aan de ondersteuning van het lokale verenigingsleven.*	30,1	3,1	24,9	41,9	8,6	34,5	36,2	20,7

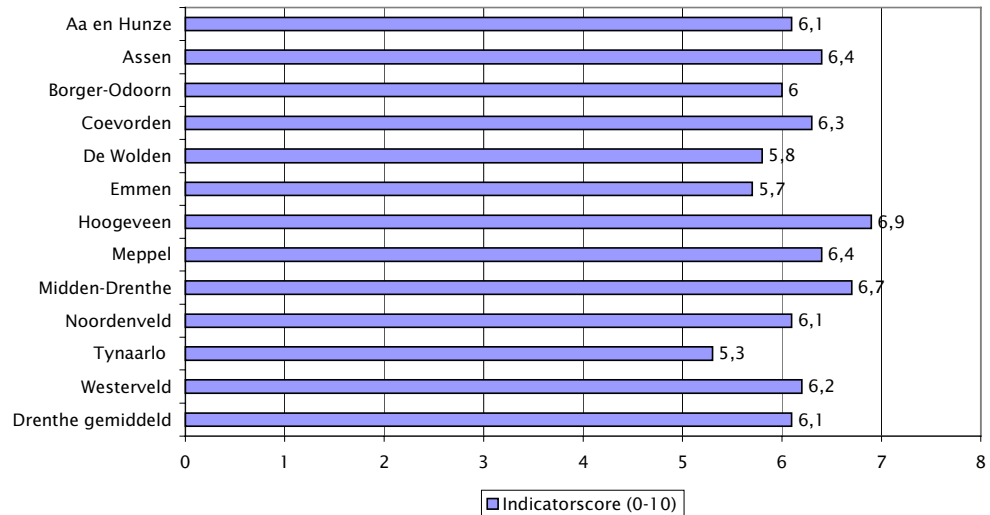
* Het gaat hier om een negatief geformuleerde stelling. Dit houdt in dat als een respondent het eens is met de voorgelegde stelling, men een negatieve mening heeft over het gestelde.

Bijna driekwart van de inwoners van Drenthe is van mening dat de gemeentelijke nutsvoorzieningen in de eigen gemeente op dit moment goed op orde zijn. Ten aanzien van het onderhoud van groen, straten, plantsoenen en verlichting is het beeld diffuser. Veertig procent van de Drentenaren beoordeelt dit onderhoud in de eigen gemeente als onder de maat en meer dan de helft van de inwoners is die mening niet toegedaan. Van een vergelijkbaar beeld is sprake als de ondersteuning van het lokale verenigingsleven aan de orde wordt gesteld. Wel is het zo dat een belangrijk deel van de inwoners zich geen oordeel kan vormen over deze stelling. Ruim veertig procent van de inwoners van Drenthe is van mening dat de gemeente goed in staat is belangrijke problemen in de gemeente op te lossen. Een kwart van de inwoners vindt dat niet en iets minder dan een kwart van de inwoners kan zich daar geen oordeel over vormen.

De veranderingen sinds de herindeling worden overwegend neutraal beoordeeld. Toch is meer dan een derde van de Drentse inwoners van mening dat de ondersteuning van het lokale verenigingsleven minder is geworden na de herindeling. Iets minder dan een derde van de inwoners geeft aan dat het onderhoud van groen en dergelijke minder is geworden en ruim een kwart van de inwoners is van mening dat het huidige gemeentebestuur minder dan het oude gemeente bestuur in staat is belangrijke problemen in de gemeente op te lossen.

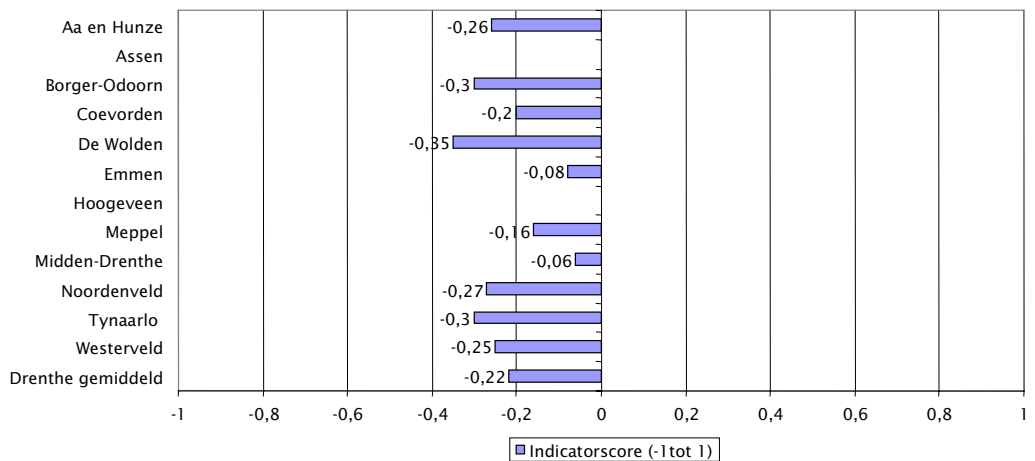
De gemeenten Meppel., Midden-Drenthe en Noordenveld scoren ten aanzien van de waargenomen veranderingen na herindeling op een aantal stellingen significant beter dan het Drentse gemiddelde. De gemeenten De Wolden, Borger-Odoorn en Aa en Hunze scoren op een aantal stellingen significant slechter dan het Drentse gemiddelde.

De indicatorscores ten aanzien van beleid en voorzieningen zijn per gemeente in onderstaande figuur weergegeven.



De oordelen van de inwoners over het beleid en de voorzieningen van hun gemeenten is gemiddeld minder positief dan de oordelen over de bereikbaarheid, maar positiever dan de hoofdthema's imago en aanspreekbaarheid. Ten opzichte van het Drents gemiddelde is een significante uitschieters naar boven de gemeente Hoogeveen, significante uitschieters naar beneden zijn de gemeenten Emmen en Tynaarlo.

Als de veranderingen na de herindeling worden vergeleken ontstaat het volgende beeld.



Wederom zijn de door de inwoners geconstateerde ontwikkeling sinds de herindeling uitsluitend negatief. Met name de inwoners van De Wolden zijn van mening dat de kwaliteit van voorzieningen en beleid in vergelijking met de situatie voor de herindeling is verslechterd. In de gemeente Midden-Drenthe oordelen de inwoners significant milder dan het Drents gemiddelde.

3.7 De hoofdthema's vergeleken: korte analyse

Het herindelingsdebat is diffuus. Voor- en tegenstanders van herindeling bestrijden elkaar door (de effecten van herindeling op) verschillende aspecten van het gemeentelijk functioneren voor het voetlicht te brengen. Dit debat is, voor zover het de Drentse herindeling betreft, mede te structureren door de oordelen van de Drentse inwoners over (veranderingen in) de verschillende aspecten van het gemeentelijk functioneren naast elkaar te zetten. Een vergelijking naar de hoofdthema's is inzichtelijk gemaakt in onderstaande tabel.

Hoofdthema	Gemiddelde indicatorscore	Gemiddelde verandering indicatorscore
Imago	4.9	-0.37
Aanspreekbaarheid	5.5	-0.22
Bereikbaarheid	6.9	-0.13
Beleid en voorzieningen	6.1	-0.22

Op dit moment worden de bereikbaarheid van de gemeente, en daarmee verschillende aspecten van gemeentelijke transactiedienstverlening, het meest positief gewaardeerd door de inwoners van Drenthe. Het negatieve effect in de oordelen van de Drentse inwoners als hen werd gevraagd een vergelijking te maken met de situatie in de oude gemeenten is op dit hoofdthema ook het kleinst. Het minst positief laten de inwoners van Drenthe zich uit over het imago van hun gemeenten. Van alle hoofdthema's heeft het imago van de gemeenten ook de meest negatieve ontwikkeling doorgemaakt sinds de herindeling.

Daar waar door beleidsmakers en wetenschappers een diffuus debat wordt gevoerd over de voors en tegens en de zin en onzin van gemeentelijke herindeling, zijn de Drentse inwoners helder. Het oordeel van de inwoners over de huidige gemeente is overwegend positief, zeker als we een vergelijking maken met de uitkomsten van dit type burgeronderzoeken elders in het land. Maar het gemiddeld oordeel over de veranderingen die zijn opgetreden na de gemeentelijke herindeling is op alle benoemde hoofdthema's negatief.

Natuurlijk moeten we deze uitkomsten, om ze goed op waarde te kunnen schatten, plaatsen tegen de achtergrond van algemene, landelijke tendensen en ontwikkelingen. Als het politieke leven – en de politieke dood - in 2002 iets duidelijk heeft gemaakt, dan is het wel dat er binnen Nederland een spanning leeft in de relatie tussen burgers en overheid. De afstand tussen burger en overheid is geen gegeven meer, het is een opdracht. De vraag is derhalve, in hoeverre de vergroting van de afstand tussen de Drentse burgers en gemeenten die onder meer tot uitdrukking komt in het verslechterde imago van de Drentse gemeenten, valt

toe te rekenen aan de herindeling. Zonder dat wij het hard kunnen maken vanuit dit onderzoek maar redenerend vanuit bestuurskundige inzichten, durven wij te stellen dat de herindeling de afstand tussen bestuurden en bestuurders zeker niet ten goede is gekomen. De grotere schaal van de nieuwe Drentse gemeenten staat verder af van de belevingswereld van de gemiddelde inwoner van Drenthe (die zich veelal beperkt tot de wijk, de buurt, de straat of zelfs de eigen voordeur) dan voor de herindeling. Om de inwoners toch betrokken te houden bij het algemeen belang in de gemeente zullen extra inspanningen moeten worden verricht in het kader van dorps- of wijkgericht werken.

Natuurlijk is het zo dat een belangrijk deel van het denken en handelen in het lokaal bestuur veelal niet zichtbaar is voor de bewoners van gemeenten. Tegen de achtergrond van het feit dat de Drentse gemeente de eerste jaren na de herindeling voornamelijk intern bezig zijn geweest om de zaken op orde te krijgen, kan worden gesteld dat de inwoners waarschijnlijk niet veel veranderingen hebben bemerkt om tot een positiever oordeel te komen. Daar waar het functioneren van gemeenten voor de inwoners van de Drenthe zichtbaar is geweest of direct raakt, staat het oordeel na dit onderzoek vast.



4. Nadere analyses

4.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken zijn de resultaten van het burgeronderzoek voor de gemeente en de provincie Drenthe als geheel beschreven. Deze resultaten leveren bijzonder veel inzicht in de beleving van de herindeling door de inwoners van Drenthe, maar roepen wellicht ook vragen op: waarom oordelen de inwoners zo en wie oordeelt nu precies hoe?

De *'waarom-vraag'* is voor een belangrijk deel te beantwoorden door bestudering van de uitkomsten op de verschillende stellingen. Daar zijn immers de specifieke aspecten van de hoofdthema's te vinden waarop inwoners al dan niet een verbetering hebben waargenomen. Het antwoord op de *'wie-vraag'* wordt deels gegeven door de (indicatieve) verwijzingen naar oordelen van inwoners van de oude gemeenten. In dit hoofdstuk gaan we nog dieper in op de *'wie-vraag'* door andere achtergrondkenmerken van de respondenten te verbinden aan de resultaten⁵. We gaan achtereenvolgens in op⁶:

- de relatie tussen oordelen over de hoofdthema's en de tevredenheid over de herindeling;
- de relatie tussen de oordelen en leeftijd van de respondenten;
- de relatie tussen de oordelen en het geslacht van de respondenten;
- de relatie tussen de oordelen en het stemgedrag van de respondenten;
- de relatie tussen de oordelen en politieke interesse van de respondenten.

Naast interessante inzichten biedt deze beschrijving ook belangrijke aangrijpingspunten voor de gemeenten om de tevredenheid over verschillende aspecten van het gemeentelijk functioneren te beïnvloeden. Als bekend is wie ontevreden is, kan daar immers gericht beleid op worden gevoerd.

4.2 Relatie tussen hoofdthema's en tevredenheid over herindeling

Allereerst zijn we op zoek gegaan naar het verband tussen de oordelen van de respondenten over (veranderingen op) de verschillende hoofdthema's imago, aanspreekbaarheid, bereikbaarheid en beleid/voorzieningen én de tevredenheid over de huidige en de oude gemeenten. In de volgende tabel zijn de indicatorscores van de inwoners die tevredener zijn over de oude gemeente afgezet tegen de indicatorscores van de inwoners die tevredener zijn over de nieuwe gemeente.

⁵ De nadere analyses kunnen alleen op het niveau van de provincie als geheel worden uitgevoerd. De omvang van de totale steekproef (1200 respondenten) maakt deze nadere analyses op dat niveau mogelijk. De omvang van de steekproef op het niveau van de afzonderlijke gemeenten (100 respondenten) maakt deze nadere analyses daar helaas niet mogelijk.

⁶ Het achtergrondkenmerk opleidingsniveau hebben we ook betrokken in de analyse, maar er bleek geen verband te zijn tussen opleiding en oordelen over de hoofdthema's.

	Tevredener over oude gemeente	Tevredener over nieuwe gemeente	Maakt geen verschil
Imago van de gemeenten	3,4 (-0,68)	6,9 (0,17)	5,8 (-0,14)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	4,3 (-0,51)	7,2 (0,34)	6,3 (-0,04)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,1 (-0,29)	8,0 (0,21)	7,2 (-0,05)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	4,7 (-0,45)	7,5 (0,21)	6,3 (-0,08)

Uit bovenstaande tabel blijkt de conclusie dat inwoners die tevredener zijn over de voormalige gemeente significant negatiever oordelen over de vier hoofdthema's en veranderingen daarin dan inwoners die tevredener zijn over de huidige gemeente. Deze conclusie ligt natuurlijk voor de hand, maar de verschillen zijn wel zeer aanzienlijk en manifesteren zich op alle onderzochte aspecten. Daarnaast hebben de inwoners die tevredener zijn over de nieuwe gemeente ook op alle hoofdthema's een positieve ontwikkeling waargenomen.

We zijn vervolgens op zoek gegaan naar welk hoofdthema / welke verandering op een hoofdthema nu de belangrijkste verklaring levert voor bovengenoemde tevredenheid. Hieruit blijkt dat de oordelen van de Drentse inwoners over het imago van de eigen gemeente en veranderingen daarin sinds de gemeentelijke herindeling voor een belangrijk deel bepalen of de inwoners tevredener zijn over de oude of nieuwe gemeente. Eenzelfde significant verband hebben we gevonden tussen de oordelen over de veranderingen in beleid en voorzieningen in de gemeente en de tevredenheid. Opvallend is dat zaken die te maken hebben met de gemeentelijke dienstverlening (met name hoofdthema bereikbaarheid) dit effect kennelijk niet hebben.

Deze uitkomsten leveren ons inziens belangrijke aangrijpingspunten voor de toekomst. Zij laten zien dat extra investeringen op de verschillende aspecten van imago en een mogelijke (her-)bezinning op keuzen met betrekking tot beleid en voorzieningen het meeste effect zullen hebben op de tevredenheid van inwoners over de huidige gemeente in relatie tot de oude. Anders en platter gezegd, *met name* als de gemeenten beter scoren op het hoofdthema imago dan zullen de inwoners minder vaak van mening zijn dat vroeger *alles* beter was.

4.3 Relatie tussen hoofdthema's en achtergrondkenmerken

Vervolgens zijn we op zoek gegaan naar de relatie tussen de oordelen van de respondenten over (veranderingen in) de hoofdthema's en de eerder genoemde achtergrondkenmerken. In de tabellen zijn de significante verschillen cursief weergegeven.

Leeftijd

Aan alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek is de leeftijd gevraagd. We hebben deze respondenten ingedeeld in drie leeftijdsklassen: 18-30 jaar, 31-49 jaar en 50 jaar en ouder. In onderstaande tabel staan de uitkomsten.

	18-30	31-49	50 +
Imago van de gemeenten	5,6 (-0,16)	4,9 (-0,33)	4,8 (-0,44)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,2 (-0,12)	5,5 (-0,19)	5,6 (-0,27)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,2 (-0,12)	6,8 (-0,11)	7,2 (-0,16)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	6,8 (-0,04)	5,8 (-0,24)	6,1 (-0,24)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat inwoners in de leeftijdscategorie 18-30 jaar positiever oordelen over het imago van en het beleid en de voorzieningen in hun gemeenten dan de oudere inwoners. Over het algemeen lijken de jongere inwoners van Drenthe ook milder in hun oordeel over de veranderingen na de gemeentelijke herindeling.

Werkelijk significante verschillen hebben we gevonden op drie punten. Ten eerste zijn de jongere inwoners significant minder negatief dan inwoners van 50 jaar en ouder over de veranderingen in imago van de gemeenten. Ten tweede oordelen de jongere inwoners significant negatiever van de 50-plussers over de bereikbaarheid van de gemeenten. En ten derde zijn de inwoners tussen de 18 en 30 jaar significant minder negatief over de veranderingen in beleid en voorzieningen dan de oudere Drentenaren

Geslacht

In onderstaande tabel is de relatie tussen de oordelen over de hoofdthema's en het geslacht weergegeven.

	man	vrouw
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,39)	5,0 (-0,33)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,23)	5,4 (-0,21)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,9 (-0,13)	6,9 (-0,14)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,26)	6,3 (-0,17)

Over het algemeen blijken mannen niet wezenlijk anders te oordelen dan vrouwen. Het enige significante verschil dat we hebben gevonden heeft betrekking op de oordelen over beleid en voorzieningen van de gemeente. Vrouwen oordelen significant positiever over het beleid en de voorzieningen van de gemeente én de

veranderingen in beleid en voorzieningenniveau sinds de herindeling. Een mogelijke verklaring daarvoor kunnen wij niet geven.

Stemgedrag

We hebben alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek gevraagd of men de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen heeft gestemd, en zo ja op welke partij. Ten behoeve van de analyse hebben we alle respondenten ingedeeld naar stemmers op landelijke partijen en stemmers op lokale partijen. Het succes van lokale partijen wordt immers vaak in verband gebracht met gemeentelijke herindeling.

	Gestemd op lokale partij	Gestemd op landelijke partij
Imago van de gemeenten	4,6 (-0,4)	5,2 (-0,35)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,3 (-0,14)	5,7 (-0,24)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,08)	7,0 (-0,16)
Beleed en voorzieningen van de gemeenten	5,4 (-0,25)	6,3 (-0,22)

Uit deze analyse blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige imago van de gemeente dan stemmers op landelijke partijen. Daarnaast blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente. De overige gevonden verschillen zijn niet significant. Het is dus niet zo dat aanhangers van lokale partijen na de herindeling grotere verslechtingen in het gemeentelijk functioneren hebben waargenomen dan aanhangers van landelijk georganiseerde partijen. Sterker nog, ten aanzien van de veranderingen in aanspreekbaarheid en bereikbaarheid van gemeenten oordelen zij (niet-significant) milder.

Interesse lokale politiek

De laatste achtergrondvariabele waar we naar hebben gevraagd is de interesse in de lokale politiek. We hebben de antwoorden ingedeeld in drie categorieën zeer/redelijk geïnteresseerd noch geïnteresseerd/noch ongeïnteresseerd en niet/nauwelijks geïnteresseerd

	zeer/redelijk geïnteresseerd	noch geïnteresseerd, noch ongeïnteresseerd	niet/nauwelijks geïnteresseerd
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,34)	5,0 (-0,38)	5,0 (-0,42)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,21)	5,4 (-0,23)	5,3 (-0,23)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,14)	6,9	7,1 (-0,13)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,22)	6,7 (-0,24)	6,2 (-0,22)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de interesse in de lokale politiek nauwelijks bepalend is voor oordelen over (veranderingen in) de verschillende hoofdthema's. We hebben slechts één significant verschil kunnen vinden. Inwoners die hebben aangegeven zeer tot redelijk geïnteresseerd te zijn in lokale politiek oordelen significant negatiever over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente dan de andere inwoners.



Bijlage 1: Onderzoeksverantwoording

Om antwoord te kunnen geven op de vraag hoe de inwoners van Drenthe de gemeentelijke herindeling hebben ervaren, is een telefonische enquête gehouden onder deze inwoners.

Aan de hand van postcodes van de twaalf gemeenten is een steekproef getrokken door Omnidata BV. Omnidata is een onderdeel van TGP POST en is leverancier van doelgroepadressen. De geleverde bruto steekproef bestond uit 4783 telefoonnummers van potentiële respondenten. Van deze bruto steekproef zijn uiteindelijk 2914 telefoonnummers gebruikt om aan de netto respons (=1202) te komen.

De veldwerkperiode liep van 12 juni 2002 t/m 17 juli 2002. Tijdens deze periode hebben 1202 burgers meegewerkt aan de telefonische enquête. De gesprekken zijn gevoerd met de eerstjarige persoon binnen het huishouden. Deze persoon moest eveneens 18 jaar of ouder zijn. Deze selectie is toegepast om een zo breed mogelijke representatieve spreiding te krijgen onder de respondenten. De gemiddelde gesprekstijd bedroeg 13 minuten per gesprek. Er zijn gemiddeld vier contactpogingen nodig geweest om een gesprek te kunnen voeren.

Het veldwerk is uitgevoerd door de Afdeling Veldwerk van B&A Groep. Deze afdeling maakt gebruik van CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing). Dit systeem maakt dat de data computergestuurd verzameld kan worden. Hierdoor is een optimale voortgangs- en kwaliteitsbewaking van het veldwerk mogelijk.

In het onderstaande overzicht zijn de responsresultaten van het de telefonische enquête te vinden.

Tabel 1

	Totaal
Bruto steekproef	4783
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	1869
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	19
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	312
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	79
Taal/communicatieproblemen	51
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	31
Faxnummer	5
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	54
<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	551

Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	19
Geen particulier adres	21
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	40
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	509
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	5
Onderwerp interesseert me niet	309
Heb geen kennis van zaken	116
Ik vind mezelf te oud	182
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	1121
Benaderd, bereikt:	
Respons	1202

Tabel 2 Responspercentage

	Benaderd	Netto respons	Responspercentage
Aa en Hunze	279	101	36,2
Assen	213	101	47,4
Borger-Odoorn	246	100	40,7
Coevorden	197	100	50,8
De Wolden	191	100	52,4
Emmen	424	100	23,6
Hoogeveen	166	100	60,2
Meppel	223	100	44,8
Midden-Drenthe	245	100	40,8
Noordenveld	205	100	48,8
Tynaarlo	225	100	44,4
Westerveld	241	100	41,5
Totaal	2914	1202	41,2

Tabel 3 Aa en Hunze

	Totaal
Bruto steekproef	403
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	124
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	-
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	58
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	7
Taal-/communicatieproblemen	8
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	12
Faxnummer	-
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	10

	Totaal
<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	95
Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	1
Geen particulier adres	3
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	4
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	42
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	2
Onderwerp interesseert me niet	28
Heb geen kennis van zaken	7
Ik vind mezelf te oud	-
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	79
Benaderd, bereikt:	
Respons	101

Tabel 4 Responspercentage

	Anloo	Gasselte	Gieten	Rolde	Totaal
Benaderd	92	46	69	72	279
Netto respons	36	15	24	26	101
Responspercentage	39,1	32,6	34,8	36,1	36,2



Bijlage 2: Tabellen gemeente Aa en Hunze



Bijlage 2: Tabellen gemeente Assen

Leeftijd

Aan alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek is de leeftijd gevraagd. We hebben deze respondenten ingedeeld in drie leeftijdsklassen: 18-30 jaar, 31-49 jaar en 50 jaar en ouder. In onderstaande tabel staan de uitkomsten.

	18-30	31-49	50 +
Imago van de gemeenten	5,6 (-0,16)	4,9 (-0,33)	4,8 (-0,44)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,2 (-0,12)	5,5 (-0,19)	5,6 (-0,27)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,2 (-0,12)	6,8 (-0,11)	7,2 (-0,16)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	6,8 (-0,04)	5,8 (-0,24)	6,1 (-0,24)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat inwoners in de leeftijdscategorie 18-30 jaar positiever oordelen over het imago van en het beleid en de voorzieningen in hun gemeenten dan de oudere inwoners. Over het algemeen lijken de jongere inwoners van Drenthe ook milder in hun oordeel over de veranderingen na de gemeentelijke herindeling.

Werkelijk significante verschillen hebben we gevonden op drie punten. Ten eerste zijn de jongere inwoners significant minder negatief dan inwoners van 50 jaar en ouder over de veranderingen in imago van de gemeenten. Ten tweede oordelen de jongere inwoners significant negatiever van de 50-plussers over de bereikbaarheid van de gemeenten. En ten derde zijn de inwoners tussen de 18 en 30 jaar significant minder negatief over de veranderingen in beleid en voorzieningen dan de oudere Drentenaren

Geslacht

In onderstaande tabel is de relatie tussen de oordelen over de hoofdthema's en het geslacht weergegeven.

	man	vrouw
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,39)	5,0 (-0,33)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,23)	5,4 (-0,21)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,9 (-0,13)	6,9 (-0,14)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,26)	6,3 (-0,17)

Over het algemeen blijken mannen niet wezenlijk anders te oordelen dan vrouwen. Het enige significante verschil dat we hebben gevonden heeft betrekking op de oordelen over beleid en voorzieningen van de gemeente. Vrouwen oordelen significant positiever over het beleid en de voorzieningen van de gemeente én de

veranderingen in beleid en voorzieningenniveau sinds de herindeling. Een mogelijke verklaring daarvoor kunnen wij niet geven.

Stemgedrag

We hebben alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek gevraagd of men de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen heeft gestemd, en zo ja op welke partij. Ten behoeve van de analyse hebben we alle respondenten ingedeeld naar stemmers op landelijke partijen en stemmers op lokale partijen. Het succes van lokale partijen wordt immers vaak in verband gebracht met gemeentelijke herindeling.

	Gestemd op lokale partij	Gestemd op landelijke partij
Imago van de gemeenten	4,6 (-0,4)	5,2 (-0,35)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,3 (-0,14)	5,7 (-0,24)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,08)	7,0 (-0,16)
Beleed en voorzieningen van de gemeenten	5,4 (-0,25)	6,3 (-0,22)

Uit deze analyse blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige imago van de gemeente dan stemmers op landelijke partijen. Daarnaast blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente. De overige gevonden verschillen zijn niet significant. Het is dus niet zo dat aanhangers van lokale partijen na de herindeling grotere verslechtingen in het gemeentelijk functioneren hebben waargenomen dan aanhangers van landelijk georganiseerde partijen. Sterker nog, ten aanzien van de veranderingen in aanspreekbaarheid en bereikbaarheid van gemeenten oordelen zij (niet-significant) milder.

Interesse lokale politiek

De laatste achtergrondvariabele waar we naar hebben gevraagd is de interesse in de lokale politiek. We hebben de antwoorden ingedeeld in drie categorieën zeer/redelijk geïnteresseerd noch geïnteresseerd/noch ongeïnteresseerd en niet/nauwelijks geïnteresseerd

	zeer/redelijk geïnteresseerd	noch geïnteresseerd, noch ongeïnteresseerd	niet/nauwelijks geïnteresseerd
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,34)	5,0 (-0,38)	5,0 (-0,42)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,21)	5,4 (-0,23)	5,3 (-0,23)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,14)	6,9	7,1 (-0,13)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,22)	6,7 (-0,24)	6,2 (-0,22)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de interesse in de lokale politiek nauwelijks bepalend is voor oordelen over (veranderingen in) de verschillende hoofdthema's. We hebben slechts één significant verschil kunnen vinden. Inwoners die hebben aangegeven zeer tot redelijk geïnteresseerd te zijn in lokale politiek oordelen significant negatiever over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente dan de andere inwoners.



Bijlage 1: Onderzoeksverantwoording

Om antwoord te kunnen geven op de vraag hoe de inwoners van Drenthe de gemeentelijke herindeling hebben ervaren, is een telefonische enquête gehouden onder deze inwoners.

Aan de hand van postcodes van de twaalf gemeenten is een steekproef getrokken door Omnidata BV. Omnidata is een onderdeel van TGP POST en is leverancier van doelgroepadressen. De geleverde bruto steekproef bestond uit 4783 telefoonnummers van potentiële respondenten. Van deze bruto steekproef zijn uiteindelijk 2914 telefoonnummers gebruikt om aan de netto respons (=1202) te komen.

De veldwerkperiode liep van 12 juni 2002 t/m 17 juli 2002. Tijdens deze periode hebben 1202 burgers meegewerkt aan de telefonische enquête. De gesprekken zijn gevoerd met de eerstjarige persoon binnen het huishouden. Deze persoon moest eveneens 18 jaar of ouder zijn. Deze selectie is toegepast om een zo breed mogelijke representatieve spreiding te krijgen onder de respondenten. De gemiddelde gesprekstijd bedroeg 13 minuten per gesprek. Er zijn gemiddeld vier contactpogingen nodig geweest om een gesprek te kunnen voeren.

Het veldwerk is uitgevoerd door de Afdeling Veldwerk van B&A Groep. Deze afdeling maakt gebruik van CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing). Dit systeem maakt dat de data computergestuurd verzameld kan worden. Hierdoor is een optimale voortgangs- en kwaliteitsbewaking van het veldwerk mogelijk.

In het onderstaande overzicht zijn de responsresultaten van het de telefonische enquête te vinden.

Tabel 1 Totaal

	Totaal
Bruto steekproef	4783
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	1869
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	19
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	312
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	79
Taal/communicatieproblemen	51
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	31
Faxnummer	5
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	54
<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	551

Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	19
Geen particulier adres	21
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	40
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	509
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	5
Onderwerp interesseert me niet	309
Heb geen kennis van zaken	116
Ik vind mezelf te oud	182
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	1121
Benaderd, bereikt:	
Respons	1202

Tabel 2 Responspercentage

	Benaderd	Netto respons	Responspercentage
Aa en Hunze	279	101	36,2
Assen	213	101	47,4
Borger-Odoorn	246	100	40,7
Coevorden	197	100	50,8
De Wolden	191	100	52,4
Emmen	424	100	23,6
Hoogeveen	166	100	60,2
Meppel	223	100	44,8
Midden-Drenthe	245	100	40,8
Noordenveld	205	100	48,8
Tynaarlo	225	100	44,4
Westerveld	241	100	41,5
Totaal	2914	1202	41,2

Tabel 3 Borger-Odoorn

	Totaal
Bruto steekproef	400
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	154
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	2
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	26
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	-
Taal-/communicatieproblemen	4
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	-
Faxnummer	1
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	5

<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	38
Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	-
Geen particulier adres	-
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	-
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	45
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	-
Onderwerp interesseert me niet	37
Heb geen kennis van zaken	9
Ik vind mezelf te oud	17
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	108
Benaderd, bereikt:	
Respons	100

Tabel 4 Responspercentage

	Borger	Odoorn	Totaal
Benaderd	125	121	246
Netto respons	53	47	100
Responspercentage	42,4	38,8	40,7



Bijlage 2: Tabellen gemeente Borger-Odoorn

Leeftijd

Aan alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek is de leeftijd gevraagd. We hebben deze respondenten ingedeeld in drie leeftijdsklassen: 18-30 jaar, 31-49 jaar en 50 jaar en ouder. In onderstaande tabel staan de uitkomsten.

	18-30	31-49	50 +
Imago van de gemeenten	5,6 (-0,16)	4,9 (-0,33)	4,8 (-0,44)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,2 (-0,12)	5,5 (-0,19)	5,6 (-0,27)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,2 (-0,12)	6,8 (-0,11)	7,2 (-0,16)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	6,8 (-0,04)	5,8 (-0,24)	6,1 (-0,24)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat inwoners in de leeftijdscategorie 18-30 jaar positiever oordelen over het imago van en het beleid en de voorzieningen in hun gemeenten dan de oudere inwoners. Over het algemeen lijken de jongere inwoners van Drenthe ook milder in hun oordeel over de veranderingen na de gemeentelijke herindeling.

Werkelijk significante verschillen hebben we gevonden op drie punten. Ten eerste zijn de jongere inwoners significant minder negatief dan inwoners van 50 jaar en ouder over de veranderingen in imago van de gemeenten. Ten tweede oordelen de jongere inwoners significant negatiever van de 50-plussers over de bereikbaarheid van de gemeenten. En ten derde zijn de inwoners tussen de 18 en 30 jaar significant minder negatief over de veranderingen in beleid en voorzieningen dan de oudere Drentenaren

Geslacht

In onderstaande tabel is de relatie tussen de oordelen over de hoofdthema's en het geslacht weergegeven.

	man	vrouw
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,39)	5,0 (-0,33)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,23)	5,4 (-0,21)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,9 (-0,13)	6,9 (-0,14)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,26)	6,3 (-0,17)

Over het algemeen blijken mannen niet wezenlijk anders te oordelen dan vrouwen. Het enige significante verschil dat we hebben gevonden heeft betrekking op de oordelen over beleid en voorzieningen van de gemeente. Vrouwen oordelen significant positiever over het beleid en de voorzieningen van de gemeente én de

veranderingen in beleid en voorzieningenniveau sinds de herindeling. Een mogelijke verklaring daarvoor kunnen wij niet geven.

Stemgedrag

We hebben alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek gevraagd of men de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen heeft gestemd, en zo ja op welke partij. Ten behoeve van de analyse hebben we alle respondenten ingedeeld naar stemmers op landelijke partijen en stemmers op lokale partijen. Het succes van lokale partijen wordt immers vaak in verband gebracht met gemeentelijke herindeling.

	Gestemd op lokale partij	Gestemd op landelijke partij
Imago van de gemeenten	4,6 (-0,4)	5,2 (-0,35)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,3 (-0,14)	5,7 (-0,24)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,08)	7,0 (-0,16)
Beleed en voorzieningen van de gemeenten	5,4 (-0,25)	6,3 (-0,22)

Uit deze analyse blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige imago van de gemeente dan stemmers op landelijke partijen. Daarnaast blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente. De overige gevonden verschillen zijn niet significant. Het is dus niet zo dat aanhangers van lokale partijen na de herindeling grotere verslechtingen in het gemeentelijk functioneren hebben waargenomen dan aanhangers van landelijk georganiseerde partijen. Sterker nog, ten aanzien van de veranderingen in aanspreekbaarheid en bereikbaarheid van gemeenten oordelen zij (niet-significant) milder.

Interesse lokale politiek

De laatste achtergrondvariabele waar we naar hebben gevraagd is de interesse in de lokale politiek. We hebben de antwoorden ingedeeld in drie categorieën zeer/redelijk geïnteresseerd noch geïnteresseerd/noch ongeïnteresseerd en niet/nauwelijks geïnteresseerd

	zeer/redelijk geïnteresseerd	noch geïnteresseerd, noch ongeïnteresseerd	niet/nauwelijks geïnteresseerd
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,34)	5,0 (-0,38)	5,0 (-0,42)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,21)	5,4 (-0,23)	5,3 (-0,23)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,14)	6,9	7,1 (-0,13)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,22)	6,7 (-0,24)	6,2 (-0,22)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de interesse in de lokale politiek nauwelijks bepalend is voor oordelen over (veranderingen in) de verschillende hoofdthema's. We hebben slechts één significant verschil kunnen vinden. Inwoners die hebben aangegeven zeer tot redelijk geïnteresseerd te zijn in lokale politiek oordelen significant negatiever over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente dan de andere inwoners.



Bijlage 1: Onderzoeksverantwoording

Om antwoord te kunnen geven op de vraag hoe de inwoners van Drenthe de gemeentelijke herindeling hebben ervaren, is een telefonische enquête gehouden onder deze inwoners.

Aan de hand van postcodes van de twaalf gemeenten is een steekproef getrokken door Omnidata BV. Omnidata is een onderdeel van TGP POST en is leverancier van doelgroepadressen. De geleverde bruto steekproef bestond uit 4783 telefoonnummers van potentiële respondenten. Van deze bruto steekproef zijn uiteindelijk 2914 telefoonnummers gebruikt om aan de netto respons (=1202) te komen.

De veldwerkperiode liep van 12 juni 2002 t/m 17 juli 2002. Tijdens deze periode hebben 1202 burgers meegewerkt aan de telefonische enquête. De gesprekken zijn gevoerd met de eerstjarige persoon binnen het huishouden. Deze persoon moest eveneens 18 jaar of ouder zijn. Deze selectie is toegepast om een zo breed mogelijke representatieve spreiding te krijgen onder de respondenten. De gemiddelde gesprekstijd bedroeg 13 minuten per gesprek. Er zijn gemiddeld vier contactpogingen nodig geweest om een gesprek te kunnen voeren.

Het veldwerk is uitgevoerd door de Afdeling Veldwerk van B&A Groep. Deze afdeling maakt gebruik van CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing). Dit systeem maakt dat de data computergestuurd verzameld kan worden. Hierdoor is een optimale voortgangs- en kwaliteitsbewaking van het veldwerk mogelijk.

In het onderstaande overzicht zijn de responsresultaten van het de telefonische enquête te vinden.

Tabel 1 Totaal

	Totaal
Bruto steekproef	4783
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	1869
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	19
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	312
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	79
Taal/communicatieproblemen	51
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	31
Faxnummer	5
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	54
<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	551

Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	19
Geen particulier adres	21
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	40
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	509
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	5
Onderwerp interesseert me niet	309
Heb geen kennis van zaken	116
Ik vind mezelf te oud	182
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	1121
Benaderd, bereikt:	
Respons	1202

Tabel 2 Responspercentage

	Benaderd	Netto respons	Responspercentage
Aa en Hunze	279	101	36,2
Assen	213	101	47,4
Borger-Odoorn	246	100	40,7
Coevorden	197	100	50,8
De Wolden	191	100	52,4
Emmen	424	100	23,6
Hoogeveen	166	100	60,2
Meppel	223	100	44,8
Midden-Drenthe	245	100	40,8
Noordenveld	205	100	48,8
Tynaarlo	225	100	44,4
Westerveld	241	100	41,5
Totaal	2914	1202	41,2

Tabel 3 Coevorden

	Totaal
Bruto steekproef	374
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	177
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	2
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	6
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	5
Taal-/communicatieproblemen	2
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	-
Faxnummer	-
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	7

<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	22
Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	2
Geen particulier adres	-
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	2
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	31
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	-
Onderwerp interesseert me niet	18
Heb geen kennis van zaken	6
Ik vind mezelf te oud	18
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	73
Benaderd, bereikt:	
Respons	100

Tabel 4 Responspercentage

	Coevorden	Dalen	Ooster- hesselen	Sleen	Zweeloo	Totaal
Benaderd	38	48	36	48	27	197
Netto respons	19	24	20	25	12	100
Responspercentage	50,0	50,0	55,6	52,1	44,4	50,8



Bijlage 2: Tabellen gemeente Coevorden

Leeftijd

Aan alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek is de leeftijd gevraagd. We hebben deze respondenten ingedeeld in drie leeftijdsklassen: 18-30 jaar, 31-49 jaar en 50 jaar en ouder. In onderstaande tabel staan de uitkomsten.

	18-30	31-49	50 +
Imago van de gemeenten	5,6 (-0,16)	4,9 (-0,33)	4,8 (-0,44)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,2 (-0,12)	5,5 (-0,19)	5,6 (-0,27)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,2 (-0,12)	6,8 (-0,11)	7,2 (-0,16)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	6,8 (-0,04)	5,8 (-0,24)	6,1 (-0,24)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat inwoners in de leeftijdscategorie 18-30 jaar positiever oordelen over het imago van en het beleid en de voorzieningen in hun gemeenten dan de oudere inwoners. Over het algemeen lijken de jongere inwoners van Drenthe ook milder in hun oordeel over de veranderingen na de gemeentelijke herindeling.

Werkelijk significante verschillen hebben we gevonden op drie punten. Ten eerste zijn de jongere inwoners zijn significant minder negatief dan inwoners van 50 jaar en ouder over de veranderingen in imago van de gemeenten. Ten tweede oordelen de jongere inwoners significant negatiever van de 50-plussers over de bereikbaarheid van de gemeenten. En ten derde zijn de inwoners tussen de 18 en 30 jaar significant minder negatief over de veranderingen in beleid en voorzieningen dan de oudere Drentenaren

Geslacht

In onderstaande tabel is de relatie tussen de oordelen over de hoofdthema's en het geslacht weergegeven.

	man	vrouw
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,39)	5,0 (-0,33)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,23)	5,4 (-0,21)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,9 (-0,13)	6,9 (-0,14)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,26)	6,3 (-0,17)

Over het algemeen blijken mannen niet wezenlijk anders te oordelen dan vrouwen. Het enige significante verschil dat we hebben gevonden heeft betrekking op de oordelen over beleid en voorzieningen van de gemeente. Vrouwen oordelen significant positiever over het beleid en de voorzieningen van de gemeente én de

veranderingen in beleid en voorzieningenniveau sinds de herindeling. Een mogelijke verklaring daarvoor kunnen wij niet geven.

Stemgedrag

We hebben alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek gevraagd of men de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen heeft gestemd, en zo ja op welke partij. Ten behoeve van de analyse hebben we alle respondenten ingedeeld naar stemmers op landelijke partijen en stemmers op lokale partijen. Het succes van lokale partijen wordt immers vaak in verband gebracht met gemeentelijke herindeling.

	Gestemd op lokale partij	Gestemd op landelijke partij
Imago van de gemeenten	4,6 (-0,4)	5,2 (-0,35)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,3 (-0,14)	5,7 (-0,24)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,08)	7,0 (-0,16)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,4 (-0,25)	6,3 (-0,22)

Uit deze analyse blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige imago van de gemeente dan stemmers op landelijke partijen. Daarnaast blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente. De overige gevonden verschillen zijn niet significant. Het is dus niet zo dat aanhangers van lokale partijen na de herindeling grotere verslechtingen in het gemeentelijk functioneren hebben waargenomen dan aanhangers van landelijk georganiseerde partijen. Sterker nog, ten aanzien van de veranderingen in aanspreekbaarheid en bereikbaarheid van gemeenten oordelen zij (niet-significant) milder.

Interesse lokale politiek

De laatste achtergrondvariabele waar we naar hebben gevraagd is de interesse in de lokale politiek. We hebben de antwoorden ingedeeld in drie categorieën zeer/redelijk geïnteresseerd noch geïnteresseerd/noch ongeïnteresseerd en niet/nauwelijks geïnteresseerd

	zeer/redelijk geïnteresseerd	noch geïnteresseerd, noch ongeïnteresseerd	niet/nauwelijks geïnteresseerd
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,34)	5,0 (-0,38)	5,0 (-0,42)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,21)	5,4 (-0,23)	5,3 (-0,23)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,14)	6,9	7,1 (-0,13)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,22)	6,7 (-0,24)	6,2 (-0,22)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de interesse in de lokale politiek nauwelijks bepalend is voor oordelen over (veranderingen in) de verschillende hoofdthema's. We hebben slechts één significant verschil kunnen vinden. Inwoners die hebben aangegeven zeer tot redelijk geïnteresseerd te zijn in lokale politiek oordelen significant negatiever over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente dan de andere inwoners.



Bijlage 1: Onderzoeksverantwoording

Om antwoord te kunnen geven op de vraag hoe de inwoners van Drenthe de gemeentelijke herindeling hebben ervaren, is een telefonische enquête gehouden onder deze inwoners.

Aan de hand van postcodes van de twaalf gemeenten is een steekproef getrokken door Omnidata BV. Omnidata is een onderdeel van TGP POST en is leverancier van doelgroepadressen. De geleverde bruto steekproef bestond uit 4783 telefoonnummers van potentiële respondenten. Van deze bruto steekproef zijn uiteindelijk 2914 telefoonnummers gebruikt om aan de netto respons (=1202) te komen.

De veldwerkperiode liep van 12 juni 2002 t/m 17 juli 2002. Tijdens deze periode hebben 1202 burgers meegewerkt aan de telefonische enquête. De gesprekken zijn gevoerd met de eerstjarige persoon binnen het huishouden. Deze persoon moest eveneens 18 jaar of ouder zijn. Deze selectie is toegepast om een zo breed mogelijke representatieve spreiding te krijgen onder de respondenten. De gemiddelde gesprekstijd bedroeg 13 minuten per gesprek. Er zijn gemiddeld vier contactpogingen nodig geweest om een gesprek te kunnen voeren.

Het veldwerk is uitgevoerd door de Afdeling Veldwerk van B&A Groep. Deze afdeling maakt gebruik van CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing). Dit systeem maakt dat de data computergestuurd verzameld kan worden. Hierdoor is een optimale voortgangs- en kwaliteitsbewaking van het veldwerk mogelijk.

In het onderstaande overzicht zijn de responsresultaten van het de telefonische enquête te vinden.

Tabel 1 Totaal

	Totaal
Bruto steekproef	4783
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	1869
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	19
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	312
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	79
Taal/communicatieproblemen	51
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	31
Faxnummer	5
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	54
<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	551

Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	19
Geen particulier adres	21
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	40
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	509
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	5
Onderwerp interesseert me niet	309
Heb geen kennis van zaken	116
Ik vind mezelf te oud	182
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	1121
Benaderd, bereikt:	
Respons	1202

Tabel 2 Responspercentage

	Benaderd	Netto respons	Responspercentage
Aa en Hunze	279	101	36,2
Assen	213	101	47,4
Borger-Odoorn	246	100	40,7
Coevorden	197	100	50,8
De Wolden	191	100	52,4
Emmen	424	100	23,6
Hoogeveen	166	100	60,2
Meppel	223	100	44,8
Midden-Drenthe	245	100	40,8
Noordenveld	205	100	48,8
Tynaarlo	225	100	44,4
Westerveld	241	100	41,5
Totaal	2914	1202	41,2

Tabel 3 De Wolden

	Totaal
Bruto steekproef	401
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	210
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	1
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	11
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	9
Taal-/communicatieproblemen	5
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	1
Faxnummer	-
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	2

<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	29
Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	3
Geen particulier adres	-
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	3
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	30
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	1
Onderwerp interesseert me niet	15
Heb geen kennis van zaken	6
Ik vind mezelf te oud	12
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	64
Benaderd, bereikt:	
Respons	100

Tabel 4 Responspercentage

	De Wijk	Ruinen	Zuidwolde	Onbekend	Totaal
Benaderd	44	68	78	1	191
Netto respons	20	39	40	1	100
Responspercentage	45,5	57,4	51,3	100,0	52,4



Bijlage 2: Tabellen gemeente De Wolden



Bijlage 2: Tabellen gemeente Emmen

Leeftijd

Aan alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek is de leeftijd gevraagd. We hebben deze respondenten ingedeeld in drie leeftijdsklassen: 18-30 jaar, 31-49 jaar en 50 jaar en ouder. In onderstaande tabel staan de uitkomsten.

	18-30	31-49	50 +
Imago van de gemeenten	5,6 (-0,16)	4,9 (-0,33)	4,8 (-0,44)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,2 (-0,12)	5,5 (-0,19)	5,6 (-0,27)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,2 (-0,12)	6,8 (-0,11)	7,2 (-0,16)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	6,8 (-0,04)	5,8 (-0,24)	6,1 (-0,24)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat inwoners in de leeftijdscategorie 18-30 jaar positiever oordelen over het imago van en het beleid en de voorzieningen in hun gemeenten dan de oudere inwoners. Over het algemeen lijken de jongere inwoners van Drenthe ook milder in hun oordeel over de veranderingen na de gemeentelijke herindeling.

Werkelijk significante verschillen hebben we gevonden op drie punten. Ten eerste zijn de jongere inwoners significant minder negatief dan inwoners van 50 jaar en ouder over de veranderingen in imago van de gemeenten. Ten tweede oordelen de jongere inwoners significant negatiever van de 50-plussers over de bereikbaarheid van de gemeenten. En ten derde zijn de inwoners tussen de 18 en 30 jaar significant minder negatief over de veranderingen in beleid en voorzieningen dan de oudere Drentenaren

Geslacht

In onderstaande tabel is de relatie tussen de oordelen over de hoofdthema's en het geslacht weergegeven.

	man	vrouw
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,39)	5,0 (-0,33)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,23)	5,4 (-0,21)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,9 (-0,13)	6,9 (-0,14)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,26)	6,3 (-0,17)

Over het algemeen blijken mannen niet wezenlijk anders te oordelen dan vrouwen. Het enige significante verschil dat we hebben gevonden heeft betrekking op de oordelen over beleid en voorzieningen van de gemeente. Vrouwen oordelen significant positiever over het beleid en de voorzieningen van de gemeente én de

veranderingen in beleid en voorzieningenniveau sinds de herindeling. Een mogelijke verklaring daarvoor kunnen wij niet geven.

Stemgedrag

We hebben alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek gevraagd of men de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen heeft gestemd, en zo ja op welke partij. Ten behoeve van de analyse hebben we alle respondenten ingedeeld naar stemmers op landelijke partijen en stemmers op lokale partijen. Het succes van lokale partijen wordt immers vaak in verband gebracht met gemeentelijke herindeling.

	Gestemd op lokale partij	Gestemd op landelijke partij
Imago van de gemeenten	4,6 (-0,4)	5,2 (-0,35)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,3 (-0,14)	5,7 (-0,24)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,08)	7,0 (-0,16)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,4 (-0,25)	6,3 (-0,22)

Uit deze analyse blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige imago van de gemeente dan stemmers op landelijke partijen. Daarnaast blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente. De overige gevonden verschillen zijn niet significant. Het is dus niet zo dat aanhangers van lokale partijen na de herindeling grotere verslechtingen in het gemeentelijk functioneren hebben waargenomen dan aanhangers van landelijk georganiseerde partijen. Sterker nog, ten aanzien van de veranderingen in aanspreekbaarheid en bereikbaarheid van gemeenten oordelen zij (niet-significant) milder.

Interesse lokale politiek

De laatste achtergrondvariabele waar we naar hebben gevraagd is de interesse in de lokale politiek. We hebben de antwoorden ingedeeld in drie categorieën zeer/redelijk geïnteresseerd noch geïnteresseerd/noch ongeïnteresseerd en niet/nauwelijks geïnteresseerd

	zeer/redelijk geïnteresseerd	noch geïnteresseerd, noch ongeïnteresseerd	niet/nauwelijks geïnteresseerd
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,34)	5,0 (-0,38)	5,0 (-0,42)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,21)	5,4 (-0,23)	5,3 (-0,23)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,14)	6,9	7,1 (-0,13)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,22)	6,7 (-0,24)	6,2 (-0,22)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de interesse in de lokale politiek nauwelijks bepalend is voor oordelen over (veranderingen in) de verschillende hoofdthema's. We hebben slechts één significant verschil kunnen vinden. Inwoners die hebben aangegeven zeer tot redelijk geïnteresseerd te zijn in lokale politiek oordelen significant negatiever over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente dan de andere inwoners.



Bijlage 1: Onderzoeksverantwoording

Om antwoord te kunnen geven op de vraag hoe de inwoners van Drenthe de gemeentelijke herindeling hebben ervaren, is een telefonische enquête gehouden onder deze inwoners.

Aan de hand van postcodes van de twaalf gemeenten is een steekproef getrokken door Omnidata BV. Omnidata is een onderdeel van TGP POST en is leverancier van doelgroepadressen. De geleverde bruto steekproef bestond uit 4783 telefoonnummers van potentiële respondenten. Van deze bruto steekproef zijn uiteindelijk 2914 telefoonnummers gebruikt om aan de netto respons (=1202) te komen.

De veldwerkperiode liep van 12 juni 2002 t/m 17 juli 2002. Tijdens deze periode hebben 1202 burgers meegewerkt aan de telefonische enquête. De gesprekken zijn gevoerd met de eerstjarige persoon binnen het huishouden. Deze persoon moest eveneens 18 jaar of ouder zijn. Deze selectie is toegepast om een zo breed mogelijke representatieve spreiding te krijgen onder de respondenten. De gemiddelde gesprekstijd bedroeg 13 minuten per gesprek. Er zijn gemiddeld vier contactpogingen nodig geweest om een gesprek te kunnen voeren.

Het veldwerk is uitgevoerd door de Afdeling Veldwerk van B&A Groep. Deze afdeling maakt gebruik van CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing). Dit systeem maakt dat de data computergestuurd verzameld kan worden. Hierdoor is een optimale voortgangs- en kwaliteitsbewaking van het veldwerk mogelijk.

In het onderstaande overzicht zijn de responsresultaten van het de telefonische enquête te vinden.

Tabel 1 Totaal

	Totaal
Bruto steekproef	4783
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	1869
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	19
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	312
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	79
Taal/communicatieproblemen	51
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	31
Faxnummer	5
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	54
<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	551

Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	19
Geen particulier adres	21
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	40
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	509
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	5
Onderwerp interesseert me niet	309
Heb geen kennis van zaken	116
Ik vind mezelf te oud	182
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	1121
Benaderd, bereikt:	
Respons	1202

Tabel 2 Responspercentage

	Benaderd	Netto respons	Responspercentage
Aa en Hunze	279	101	36,2
Assen	213	101	47,4
Borger-Odoorn	246	100	40,7
Coevorden	197	100	50,8
De Wolden	191	100	52,4
Emmen	424	100	23,6
Hoogeveen	166	100	60,2
Meppel	223	100	44,8
Midden-Drenthe	245	100	40,8
Noordenveld	205	100	48,8
Tynaarlo	225	100	44,4
Westerveld	241	100	41,5
Totaal	2914	1202	41,2

Tabel 3 Hoogeveen

	Totaal
Bruto steekproef	392
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	166
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	2
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	10
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	10
Taal-/communicatieproblemen	2
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	-
Faxnummer	-
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	5

<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	29
Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	1
Geen particulier adres	3
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	4
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	42
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	-
Onderwerp interesseert me niet	27
Heb geen kennis van zaken	10
Ik vind mezelf te oud	14
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	93
Benaderd, bereikt:	
Respons	100

Tabel 4 Responspercentage

	Beilen	Hoogeveen	Oosterhesselen	Ruinen	Westerbork	Totaal
Benaderd	4	204	4	13	1	166
Netto respons	1	88	4	6	1	100
Responspercentage	25,0	43,1	100,0	46,2	100,0	60,2



Bijlage 2: Tabellen gemeente Hoogeveen



Bijlage 2: Tabellen gemeente Meppel

Leeftijd

Aan alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek is de leeftijd gevraagd. We hebben deze respondenten ingedeeld in drie leeftijdsklassen: 18-30 jaar, 31-49 jaar en 50 jaar en ouder. In onderstaande tabel staan de uitkomsten.

	18-30	31-49	50 +
Imago van de gemeenten	5,6 (-0,16)	4,9 (-0,33)	4,8 (-0,44)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,2 (-0,12)	5,5 (-0,19)	5,6 (-0,27)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,2 (-0,12)	6,8 (-0,11)	7,2 (-0,16)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	6,8 (-0,04)	5,8 (-0,24)	6,1 (-0,24)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat inwoners in de leeftijdscategorie 18-30 jaar positiever oordelen over het imago van en het beleid en de voorzieningen in hun gemeenten dan de oudere inwoners. Over het algemeen lijken de jongere inwoners van Drenthe ook milder in hun oordeel over de veranderingen na de gemeentelijke herindeling.

Werkelijk significante verschillen hebben we gevonden op drie punten. Ten eerste zijn de jongere inwoners significant minder negatief dan inwoners van 50 jaar en ouder over de veranderingen in imago van de gemeenten. Ten tweede oordelen de jongere inwoners significant negatiever van de 50-plussers over de bereikbaarheid van de gemeenten. En ten derde zijn de inwoners tussen de 18 en 30 jaar significant minder negatief over de veranderingen in beleid en voorzieningen dan de oudere Drentenaren

Geslacht

In onderstaande tabel is de relatie tussen de oordelen over de hoofdthema's en het geslacht weergegeven.

	man	vrouw
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,39)	5,0 (-0,33)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,23)	5,4 (-0,21)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,9 (-0,13)	6,9 (-0,14)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,26)	6,3 (-0,17)

Over het algemeen blijken mannen niet wezenlijk anders te oordelen dan vrouwen. Het enige significante verschil dat we hebben gevonden heeft betrekking op de oordelen over beleid en voorzieningen van de gemeente. Vrouwen oordelen significant positiever over het beleid en de voorzieningen van de gemeente én de

veranderingen in beleid en voorzieningenniveau sinds de herindeling. Een mogelijke verklaring daarvoor kunnen wij niet geven.

Stemgedrag

We hebben alle respondenten die hebben meegewerkt aan het burgeronderzoek gevraagd of men de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen heeft gestemd, en zo ja op welke partij. Ten behoeve van de analyse hebben we alle respondenten ingedeeld naar stemmers op landelijke partijen en stemmers op lokale partijen. Het succes van lokale partijen wordt immers vaak in verband gebracht met gemeentelijke herindeling.

	Gestemd op lokale partij	Gestemd op landelijke partij
Imago van de gemeenten	4,6 (-0,4)	5,2 (-0,35)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,3 (-0,14)	5,7 (-0,24)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,08)	7,0 (-0,16)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,4 (-0,25)	6,3 (-0,22)

Uit deze analyse blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige imago van de gemeente dan stemmers op landelijke partijen. Daarnaast blijkt dat stemmers op lokale partijen significant negatiever oordelen over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente. De overige gevonden verschillen zijn niet significant. Het is dus niet zo dat aanhangers van lokale partijen na de herindeling grotere verslechtingen in het gemeentelijk functioneren hebben waargenomen dan aanhangers van landelijk georganiseerde partijen. Sterker nog, ten aanzien van de veranderingen in aanspreekbaarheid en bereikbaarheid van gemeenten oordelen zij (niet-significant) milder.

Interesse lokale politiek

De laatste achtergrondvariabele waar we naar hebben gevraagd is de interesse in de lokale politiek. We hebben de antwoorden ingedeeld in drie categorieën zeer/redelijk geïnteresseerd noch geïnteresseerd/noch ongeïnteresseerd en niet/nauwelijks geïnteresseerd

	zeer/redelijk geïnteresseerd	noch geïnteresseerd, noch ongeïnteresseerd	niet/nauwelijks geïnteresseerd
Imago van de gemeenten	4,9 (-0,34)	5,0 (-0,38)	5,0 (-0,42)
Aanspreekbaarheid van de gemeenten	5,6 (-0,21)	5,4 (-0,23)	5,3 (-0,23)
Bereikbaarheid van de gemeenten	6,7 (-0,14)	6,9	7,1 (-0,13)
Beleid en voorzieningen van de gemeenten	5,8 (-0,22)	6,7 (-0,24)	6,2 (-0,22)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de interesse in de lokale politiek nauwelijks bepalend is voor oordelen over (veranderingen in) de verschillende hoofdthema's. We hebben slechts één significant verschil kunnen vinden. Inwoners die hebben aangegeven zeer tot redelijk geïnteresseerd te zijn in lokale politiek oordelen significant negatiever over het huidige beleid en voorzieningenniveau in de gemeente dan de andere inwoners.



Bijlage 1: Onderzoeksverantwoording

Om antwoord te kunnen geven op de vraag hoe de inwoners van Drenthe de gemeentelijke herindeling hebben ervaren, is een telefonische enquête gehouden onder deze inwoners.

Aan de hand van postcodes van de twaalf gemeenten is een steekproef getrokken door Omnidata BV. Omnidata is een onderdeel van TGP POST en is leverancier van doelgroepadressen. De geleverde bruto steekproef bestond uit 4783 telefoonnummers van potentiële respondenten. Van deze bruto steekproef zijn uiteindelijk 2914 telefoonnummers gebruikt om aan de netto respons (=1202) te komen.

De veldwerkperiode liep van 12 juni 2002 t/m 17 juli 2002. Tijdens deze periode hebben 1202 burgers meegewerkt aan de telefonische enquête. De gesprekken zijn gevoerd met de eerstjarige persoon binnen het huishouden. Deze persoon moest eveneens 18 jaar of ouder zijn. Deze selectie is toegepast om een zo breed mogelijke representatieve spreiding te krijgen onder de respondenten. De gemiddelde gesprekstijd bedroeg 13 minuten per gesprek. Er zijn gemiddeld vier contactpogingen nodig geweest om een gesprek te kunnen voeren.

Het veldwerk is uitgevoerd door de Afdeling Veldwerk van B&A Groep. Deze afdeling maakt gebruik van CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing). Dit systeem maakt dat de data computergestuurd verzameld kan worden. Hierdoor is een optimale voortgangs- en kwaliteitsbewaking van het veldwerk mogelijk.

In het onderstaande overzicht zijn de responsresultaten van het de telefonische enquête te vinden.

Tabel 1 Totaal

	Totaal
Bruto steekproef	4783
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	1869
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	19
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	312
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	79
Taal/communicatieproblemen	51
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	31
Faxnummer	5
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	54
<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	551

Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	19
Geen particulier adres	21
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	40
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	509
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	5
Onderwerp interesseert me niet	309
Heb geen kennis van zaken	116
Ik vind mezelf te oud	182
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	1121
Benaderd, bereikt:	
Respons	1202

Tabel 2 Responspercentage

	Benaderd	Netto respons	Responspercentage
Aa en Hunze	279	101	36,2
Assen	213	101	47,4
Borger-Odoorn	246	100	40,7
Coevorden	197	100	50,8
De Wolden	191	100	52,4
Emmen	424	100	23,6
Hoogeveen	166	100	60,2
Meppel	223	100	44,8
Midden-Drenthe	245	100	40,8
Noordenveld	205	100	48,8
Tynaarlo	225	100	44,4
Westerveld	241	100	41,5
Totaal	2914	1202	41,2

Tabel 3 Midden Drenthe

	Totaal
Bruto steekproef	458
Niet benaderd	
Onaangeraakte telefoonnummers	213
Benaderd, niet bereikt:	
Infotoon	4
Geen gehoor/in gesprek/antwoordapparaat	20
Niet bereikbaar tijdens veldwerkperiode	11
Taal-/communicatieproblemen	5
Afspraken gemaakt, maar niet bereikt	2
Faxnummer	-
Maximaal aantal contactpogingen bereikt	6

<i>Subtotaal benaderd, niet bereikt</i>	48
Benaderd, maar buiten voorwaarden vallend:	
Niet woonachtig in Drenthe	-
Geen particulier adres	1
<i>Subtotaal, benaderd maar buiten voorwaarden vallend</i>	1
Benaderd, non respons:	
Principiële weigering	40
Doet alleen mee aan schriftelijke enquêtes	-
Onderwerp interesseert me niet	28
Heb geen kennis van zaken	7
Ik vind mezelf te oud	21
<i>Subtotaal, benaderd non-respons</i>	96
Benaderd, bereikt:	
Respons	100

Tabel 4 Responspercentage

	Beilen	Smilde	Westerbork	Totaal
Benaderd	117	62	66	245
Netto respons	48	31	21	100
Responspercentage	41,0	50,0	31,8	40,8



Bijlage 2: Tabellen gemeente Midden-Drenthe



Bijlage 2: Tabellen gemeente Noordenveld